

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

TARIFNI PRAVILNIK JE SPREJET

Delavski svet je v imenu 5400 delavcev po dvodnevni razpravi v Ankaranu sprejel tarifni pravilnik

Ze v torek, 19. maja zvečer so se v Ankaranu zbrali člani delavskega sveta podjetja. Vsak se je zavedal odgovorne naloge, potrditve tarifnega pravilnika. Težko se je bilo lotiti odgovornega dela, kako postaviti realne temelje za razdelitev osebnega dohodka v podjetju.

Sprejemanju tarifnega pravilnika je prisostvoval in se tudi aktivno udeleževal predsednik Republiškega odbora tov. Bogo Pečan. Tarifni pravilnik je bil že prej temeljito predelan na sestankih sindikalnih podružnic, osnovnih organizacij ZK, pred celotnim kolektivom itd. To nam je porok, da so delavci razumeli sistem novega načina nagrajevanja.

Predlogi sindikata v celoti sprejeti

Se nikdar ni sindikalni odbor podjetja prejel toliko pripomb kot prav ob osnutku tega pravilnika. Več kot 500 pripomb podružnic je merilo našega dela, predvsem pa dejstvo, da so bile skoraj vse pripombe sindikalnega odbora sprejete in potrjene na zasedanju delavskega sveta.

Pri tem moramo posebno pohvaliti sindikalno podružnico CO Ljubljana, ki je osnutek tarifnega pravilnika v celoti temeljito proučila. Vse delo so si razdelili na 6 komisij in porabili za to brez tolmachenja kolektivno 36 ur. Veliko pripomb je dala tudi sindikalna podružnica iz Maribora in centrale podjetja. Tehnični direktor tov. ing. Uršič pa je predložil v celoti spremenjen pravilnik o nagradah.

Predlogi so bili v veliki večini dobri, vendar so iz nekaterih veletenje po pretežnem zvišanju tarifnih postavk ne glede na ekonomsko

utemeljitev. Vse kaže, da si nekatere podružnice še vedno niso na jasnem, kaklo doseči tako pričakovano zvišanje osebnega dohodka, ter bo treba o teh vprašanjih, kljub temu da je pravilnik že potrjen, še mnogo razpravljati. Trdimo pa lahko, da kolektiv še nikdar ni toliko razpravljal o tarifni politiki kot sedaj.

Tako je sindikalni odbor na dvodnevni zasedanju zbral, obravnaval in dopolnil nekatere predloge ter jih skupno s pravilnikom o nagrajevanju dostavil delavskim organom upravljanja.

Zaslugek je odvisen od učinka na delovnem mestu

Ko je predsednik delavskega sveta tov. Simko odprl sejo, se je v celoti zavedal težavne naloge t. j. sprejetje tarifnega pravilnika, ki naj zadosti principom socialističnega nagrajevanja. Mogoče pravilnik še ne bo popoln, toda vsebuje temeljna načela nagrajevanja, da bo v bodoče zaslugek odvisen od prizadevanja vsakega člana kolektiva in od poslovnega uspeha podjetja.

(Pred pričetkom razprave — zasedanja so vsi navzoči počastili spomin nesrečnim tovarišem v Podvelki z enominutnim molkom.)

Predlagal je eno samo točko dnevnega reda t. j. sprejem in potrditev tarifnega pravilnika.

Ker je bilo gradivo dobro pripravljeno bodisi od strani sindikalnega odbora kot tehničnega vodstva podjetja, je razprava v začetku dokaj hitro napredovala in že je kazalo, da bo trajala seja le en dan. Toda čimbolj smo se približevali členom, ki govorijo o delitvi dohodka, dela po učinku, nagrajevanju

itd., se je razvila burna debata, ki je v sredo zvečer trajala pozno v noč.

Ze pri prvih členih se je uveljavilo načelo socialističnega nagrajevanja, ki govori, da je treba pri vseh delih, kjerkoli je mogoče meriti učinek, določiti osebni dohodek delavca na podlagi učinka, ki ga je dosegel v določenem času. Za delavce in uslužbenke na delovnih mestih, kjer ni mogoče meriti učinka, pa se uvaja sistem ocenjevanja — torej čim več bo prispeval, tem več bo prejemal.

Sindikalni odbornik naj ne bo član tarifne komisije

Mnogo je bilo govora, kdo naj sestavlja tarifne komisije (ki sicer igrajo začasno vlogo, kajti merilo je le doseženi dohodek) ter se je po daljši debati sprejel predlog sindikalnega odbora z dopolnitvijo, da neposredno nadrejeni starešina ni član komisije, temveč le predlaga tarifni komisiji določene spremembe. Prav tako je bil na predlog sindikalnega odbora izključen iz komisij sindikalni odbornik in to zato, ker mora imeti delavec v slučaju spora ali morebitne krivice možnost pritožbe. Sindikat namreč ne more istočasno glasovati za nek predlog in se proti njemu boriti. Kljub temu pa so dolžne komisije pred vsakim zasedanjem obvestiti sindikalno podružnico ali sind. odbor o času in kraju zasedanja.

Gospodarska merila za nagrade

Delavski svet je kot dober gospodar obširno razpravljal o pravilni-

ku o nagrajevanju, kajti v njem so zajeta načela, ki naj izboljšujejo delo na vseh področjih. Osnova za nagrajevanje je predvsem tisti uspeh, ki vpliva na splošni dvig podjetja in je odvisen od prizadevnosti posameznikov.

Eno izmed važnih določil je, da so v ta sistem zajeti vsi od direktorja do poslednjega delavca v podjetju. Vsi so upravičeni do nagrade, toda kriteriji, po katerih se bodo delile nagrade, so zelo ostri. Tako na primer ne more dobiti nagrade vodilni uslužbenec, če pade vrednost doseženega narodnega dohodka na delavca v primeru s prejšnjim obračunskim obdobjem. Približno isto velja za šefe edinic, če pade vrednost bruto produkta na delavca. Poleg tega ne morejo prejeti nagrade vodje sektorjev, če nimajo za vse

„Nimam časa...“

»Pride, kadar pride«, bi lahko rekli za naše glasilo na marsikaterem gradbišču, kajti delavci ga dobe tudi teden dni po izidu in še več.

Le zakaj? Uredništvo se je na vse kriplje prizadevalo, da bi list prvi čas izšel: pred novim letom, pred prvim aprilom in pred prvomajskimi prazniki. Zato smo morali plačati tiskarni nadure in še to smo storili, da smo list večkrat poslali ekspresno.

In vendar delavci časopisa niso dobili pred prazniki... Ne sicer povsod, marsikje pa le.

Clovek bi konec koncev še razumel, da bi lista ne dobili kje v oddaljenem kraju. Dobil pa ga niso v Ljubljani. V Ljubljani, ki je pred nosom Centrale, ki časopis razpošilja. Toda ne mislite, da ga v Ljubljanskem gradbenem vodstvu niso dobili prvi čas. Ne! Prvi so ga dobili. Le tam so ga zložili za omaro in se šele teden dni po praznikih spomnili, da bi bilo dobro, če bi ga razdelili. V avtoparku so ga poslali šoferjem in strojnikom šele v četrtek po prvem maju...

»Jaz nimam časa...« se izgovarjajo uslužbenke. »Ni bilo nobenega sindikalnega odbornika...« In časopis je čakal v pisarni, namesto, da bi ga čimprej razdelili.

Konec koncev: zakaj pa bi moral list deliti sindikat? Menimo, da bi moral list deliti tisti, ki sprejema pošto na gradbiščih in v gradbenih vodstvih — torej uprave gradbišč in vodstev. Zato naj šeli posebej zadolže odgovorne uslužbenke in naj bo razdeljevanje našega glasila tudi njihova službena naloga in ne da čakajo na sindikalne odbornike ter mirne duše puste, da leži list v pisarni.

Ali ne kaže to tudi na odnos uslužbenk do našega glasila?

Člani naših mariborskih delovnih kolektivov, ki so bili odlikovani za praznik dela

Največja nesreča v zgodovini Gradisa

Nekaj pred tretjo uro popoldne 15. maja se je na Dravi pri Podvelki prevrnil čoln, v katerem so bili štirje Gradisovi delavci. Delovodja Franc Bezljaj, elektromojster Tone Mesesnel in delavec Mate Kereković so utonili. Rešil se je le delavec Peter Bašič.

Za to usodno vest smo zvedeli še isti dan. Zakaj se je pripetila nesreča.

Naše gradbišče v Podvelki je letos 9. januarja naročilo podjetju elektro Maribor-okolica, naj napelje električni vod, na katerega bi se priključile gradbiščne delavnice. Zaradi nujnih drugih del in ker za ta vod ni bilo izdelanih načrtov, so delo odlagali, oziroma je delo zelo počasi napredovalo, čeprav je dal Gradis za vsa pomožna dela na razpolago svoje delavce.

S postavitvijo električnega voda niso mogli več odlašati, ker gradbiščne delavnice niso mogle obratovati. Podjetje Elektro-Maribor-okolica kljub večkratnim opozorilom in urgencam del ni pospešilo, zato je šel Anton Mesesnel, ki je bil s strani podjetja za to delo posebej zadolžen, dne 14. maja osebno k tehničnemu vodji podjetja Elektro Maribor-okolica z namenom, da delo pospeši. Dejal je, da se ne bo prej vrnil v Ljubljano, dokler vod ne bo napeljan. S tehničnim vodjem Ivanom Hočevarjem sta se domenila, da bo prišla naslednji dan na pomoč skupina devetih ljudi pod vodstvom Dragota Havca. Res je naslednji dan šlo delo hitro od rok, treba je bilo še potegniti žice za tokovodnike čez Dravo. Tovariš Havn je na to opozoril tovariša Mesesnela, ta pa mu je dejal, naj za to ne skrbi, ker bo to delo sam opravil s skupino Gradisovih ljudi. O tem se je že prej dogovoril z delovodjem Bezljajem, ki je vodil dela pri oblaganju brežin prav na tem odseku Drave.

Tovariš Havn je smatral, da ta dela niso tako zahtevna, zato ni dal tovarišu Mesesnelu kot starejšemu in priznanemu strokovnjaku nobenih navodil in nasvetov, zlasti še, ker je tovariš Mesesnel izjavil, da je podobna dela že vodil.

Domenili so se, da bodo delo opravili po kosilu med 14. in 15. uro. Po posvetu med kosilom so postavili skupino, ki so jo sestavljali:

ANTON MESESNEL, elektromojster,
FRANC BEZLAJ, gradbeni delovodja,

TONE MAVSAR, gradbiščni električar,
MATE KEREKOVIČ, delavec — brodar,
PETER BAŠIČ, delavec — brodar.

Mavsarju so naročili, naj gre v skladišče po vode in jih prinese na levi breg Drave, kamor se bodo drugi štirje pripeljali s čolnom. Ta je bil priklenjen ob levem bregu Drave v višini naselja. Sešli so se na dogovorjenem mestu. Zvezali so vrvi tako, da je bila dolga 200 metrov. Navili so jo na bukovo okroglico. Konec so privezali na bližnjo bukev, okroglico z vrvo pa je vzel delovodja Bezljaj ter šel z njo v čoln, v katerem sta bila še brodarja Kereković in Bašič.

Sprva je bilo dogovorjeno, da bo šel v čoln še tovariš Mavsar, na bregu pa naj bo ostal tovariš Mesesnel. On pa je odredil, da bo šel v čoln sam, Mavsar pa naj ostane na bregu.

Odrinili so. Nekaj časa so vozili poševno proti toku, potem pa so čoln usmerili s tokom proti desnemu bregu Drave. Ko so bili komaj 8 metrov od brega, je bil tok tako močan, da Bezljaj ni mogel več sproti odvijati vrvi. Ta se je napela, čoln se je nagnil in zajeli so vodo. To se je še nekajkrat ponovilo, nakar je Bezljaj vrv izpustil. Čoln je pogljal tok proti sredini reke. Vozili so se še kakih 180 metrov, čoln pa se je začel pogrezati, ker je bil že poln vode. Vsi štirje so hkrati odskočili in se skušali rešiti s plavanjem.

Tok jih je nesel kakih 400 do 500 metrov navzdol, vendar so vsi razen enega omagali v boju z deročimi valovi in našli v njih svoj prezgodnji grob.

Nerazumljivo je, zakaj se niso poslužili zračnic, ki so bile v čolnu in zakaj niso poskušali veslati ali pa se vsaj oprijeti čolna.

Odgovora na to ne bo nikdar, ker so njihova usta za vedno zaprta.

Se težje pa je razumeti, zakaj tisti, ki so jih gledali in slišali njihove klice na pomoč, niso ničesar ukrenili in ničesar tvegali za njihovo rešitev.

objekte izdelanega in odobrenega operativnega plana, če redno ne zasledujejo izvršitve plana in ne ugotavljajo mesečnega finančnega uspeha, delovodje, ki ne vršijo ažurno evidenco delovnih ur — šefi mehanizacije in strojni referenti edinic, če ne zasledujejo izkoriščenosti strojev in vozil — osebe, ki so odgovorne za HTZ, če se zaradi nezadostne higiensko-tehnične zaščite na njihovem področju zgodi v ocenjevalnem razdobju težja nesreča, nadalje vsi upravičenci, če jih obsodi disciplinsko sodišče, odnosno, če zaradi njihove malomarnosti nastane za podjetje materialna škoda ali trpi ugled in dobro ime podjetja. Nagrado izgubi tudi član kolektiva, če ima v obdobju, za katerega se ocenjevanje vrši, več kot 16 ur neopravičenih izostankov.

Kako pomemben je ta ukrep, se bo kmalu pokazalo, kajti merila za ocenjevanje vsebujejo poleg določbe o tem, koliko truda je kdo vložil za izvršitve plana v določenih rokih, tudi določba o tem, koliko se je boril za finančni uspeh itd. Predvsem je važno merilo, koliko se je dvignila produktivnost dela na nekem delovišču. Nadalje se ocenjujejo kvaliteta, organizacijski napredek, skrb za vzdrževanje sredstev in opreme, skrb za standard delavcev, marljivost pri delu, skrb za izkoriščanje kapacitet strojev in sredstev, štednja z materialom, skrb za red in čistočo na delovišču, odnos do podrejenih, delovna disciplina itd.

Kako se oblikuje sklad za nagrade

Za vse tiste, ki torej ne morejo delati po učinku, se osnuje fond za nagrade na podlagi povprečnega

presežka norm v podjetju, za posebne nagrade pa je DS določil 1% na izplačane plače po času in učinku. Pravilnik vsebuje tudi določilo, po katerem prejme vsak vajenec, ki ob zaključku leta pokaže odličen uspeh, posebno nagrado v višini 10.000 din. Nadalje je DS odločil, da je v fond za posebne nagrade šteti tudi pozitivno razliko na manj izplačanih bolezninah do 7 dni napram lanskemu letu. Tako dobljeni znesek se bo razdelil na tiste delavce, ki do konca leta ne bodo imeli nobenega bolezenskega izostanka. Ta ukrep je utemeljen, saj je bilo v lanskem letu zaradi nesreč izgubljenih 4525 dni, to je za prvih 7 dni bolezni, ki gre v breme podjetja. Če torej pomnožimo vrednost ure v letu 1958 z izgubljenimi dnevi, dobimo precej visok znesek 8.500.000, kar pomeni toliko manj ustvarjenega dohodka.

Letos za 10 procentov več vrednosti

Tak način uporabe razpoložljivega in ustvarjenega dohodka omogoča vsakemu članu kolektiva materialno stimulacijo, po kateri bo njegov zaslugek odvisen od njegovega dejanskega efekta na delovnem mestu. Na podlagi točne analize produktivnosti dela je DS po več kot štiriurni razpravi vskladil notranje odnose in razporedil tarifne postavke (razen direktorja, tehn. direktorja in gl. računovodje) v okviru razponov, pri tem pa dal poudarka na kvalificirane kadre. Ob utemeljitvi

(Nadaljevanje na 4. strani)

A N T O N M E S E S N E L

Rojen je bil 13. decembra 1916. v Gabrjah pri Gorici. Kot nezakon-skemu sinu mu že v začetku mladosti ni bila usojena brezskrbna mladost. Ljudsko šolo je dovršil v italijanskih šolah. Z materjo sta se preselila leta 1926. v Maribor k materini sestri. Sama mati se je morala preživljati z uslužnostnim delom in je prepustila vzgojo svojega sina njegovi teti. Teta ga je vpisala v realno, ki jo je srečno dokončal, nato pa se je šel učiti za elektroinstalaterja. Leta 1937. se je preselil v Ljubljano, ter se zaposlil pri mojstru Franju Perčinliču. Ker je bil izkušen elektroinstalater, je imel v začetku nekoliko težav, toda z dobro voljo se je specializiral za popravilo elektromotorjev in dvigal.

Želja za izpopolnitev še v ostalih elektro strokah ga je pripeljala do mojstra Jožeta Kraljiča, avtomehanika, kjer je pridobil znanje o avtoelektriki. Pri tem mojstru je bil zaposlen do leta 1947.

V letu 1947. se je zaposlil pri prvem gradbenem podjetju »Slovenija ceste« — delavnice Kamnik. Za svoje delo pri tem podjetju je bil odlikovan z Medaljo dela. Ko je presel ing. Ciril Mravljca od podjetja Slovenija ceste h Gradisu, je prišel z njim tudi pokojni Mesesnel. To je bilo 1. oktobra 1949.

V naših obratih je prevzel mesto elektro mojstra v elektro delavnici, v kateri se je zahtevalo obširno znanje. Pridobil si je naziv trikratnega mojstra v elektro stroki in je bil tudi član Elektrotehničnega društva LRS, sekcije praktičnih tehnikov.

Pokojni Anton Mesesnel je bil zelo dober vzgojitelj in je prenašal svoje težko pridobljeno znanje, ki je bilo trud njegove izredne volje, na mlajši kader. V zadnjem času je prepustil delovno mesto mojstra mlajšemu mojstru, sam pa je zasedel mesto operativnega kontrolorja v oddelku za mehanizacijo, in sicer za elektro službo. Pri tem delu je bil v pomoč obratnim električarjem na terenu, pri vzdrževanju elektro instalacij, šefom gradbišč pri organizaciji gradbišč in referentu za tehnično zaščito v podjetju.

V preteklih letih je bil tudi dve leti predsednik sindikalne podružnice Centralnih obratov, nadalje član UO in DS CO.

Med člani kolektiva je bil zelo priljubljen, ne samo zaradi strokovnega znanja, ampak tudi zato, ker je bil zelo vesele narave in pobudnik raznih družabnih prireditev. Udeleževal se je v pevskem zboru Gradisa, prav tako pa tudi pri strelski družini »Kovinar« pri Centralnih obratih.

Pokojni Mesesnel Anton zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka. Ker je bil dober in skrben družinski oče, bo za družino ta izguba velik udarec.

Pogrešala pa ga ne bo samo njegova družina in njegovi ožji znanci, pač pa je nastala z njegovo izgubo vrzel v Centralnih obratih in v celotnem podjetju.

Pokojnega Antona Mesesnela bomo ohranili v najlepšem in trajnem spominu!

M A T O K E R E K O V I Č

Rojen je bil 5. VII. 1935., blizu Slavonskega Broda. Domače posestvo je bilo ob Savi, zato je bil že od rane mladosti vajen vode. Predno je prišel na naše gradbišče je delal doma na posestvu in tudi colnaril po Savi. Bil je odločne narave, hotel se je osamosvojiti. Marca letos je prišel na naše gradbišče, da pomaga sebi in domačim, ki jim je bila pomoč, kot srednjim posestnikom potrebna. Pri delu je bil vreden in marljiv, vedno pripravljen pomagati svojemu bližnjemu. Vse je kazalo, da se bodo njegovi nameni uresničili. Zal je neusmiljena usoda zahtevala drugače. Besneča Drava ga je ponesla s seboj k zadnjemu počitku.

F R A N C B E Z L A J

Rojen 25. XI. 1914. v Dobrunjah pri Ljubljani. Po dovršeni osnovni šoli se je učil za zidarja in dovršil tudi 4 razrede obrtne šole. Kot zidar je delal do 1935. leta, ko je odšel na odsluženje kadrovskega roka. Po vrnitvi leta 1937 je pristopil k delavski organizaciji in bil obratni zaupnik pri podjetju Ivan in Polde Bricej. Bil je tudi član raznih kulturnih skupin.

Ob ustanovitvi OF je začel z njo aktivno sodelovati. Zbiral je denar in material in ga pošiljal OF, razširjal je revolucionarno literaturo med ljudi.

Leta 1941. je bil predlagan za kandidata KP in bil tudi sprejet. Rad bi že bil takoj odšel v partizane, pa je bil kot organizator in

politični delavec nujno potreben na terenu. Kot politični delavec Stajerske grupe je bil februarja 1942. ujet skupaj s sotovaršiji. V zaporu je odločno vztrajal in vzgajal sotovaršije v revolucionarnem duhu. Zaradi pomanjkanja dokazov je bil kmalu izpuščen. Od KP je dobil potem nalogo, da organizira ilegalno tiskarno. To mu je tudi uspelo. V njej je delal do 25. maja 1943. ko je bila tiskarna izdana. Ker ni imel orožja, se ni mogel braniti; spet je bil zaprt in sicer do leta 1944., pod ilegalnim imenom Brajer Franc. Septembra istega leta se mu je posrečilo pobežniti in se pridružiti Tomšičevi brigadi.

Decembra 1944. je bil premeščen v tehniko IV. operativne cone, kjer je ostal do osvoboditve. Decembra 1945. je bil demobiliziran. Februarja 1946. se je vključil v delovodski tečaj, ki ga je priredilo podjetje »Gradis«. Po uspešno opravljenem tečaju se je zaposlil pri podjetju »Gradis« v Dravogradu. Iz Dravograda je bil premeščen na Ravne, odkoder je leta 1956. odšel na gradbišče avtoceste v Krškem. V Krškem je ostal do konca leta 1958, kjer je bil tudi predsednik delavskega sveta in 1 leto predsednik Upravnega odbora. Bil je nagrajen in odlikovan z redom dela III. stopnje.

Ob prihodu v Podvelko je postal sekretar osnovne organizacije ZK na našem gradbišču. Bil je član delavskega sveta gradbišča in član delavskega sveta podjetja.

Odlikovan je bil z medaljo dela, ordenom za hrabrost in ordenom: zaslug za narod.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu kot izredno požrtvovalnega tovariša, odličnega organizatorja in pravega komunisti.

SEMINAR V ANKARANU

Potreba po medsebojnem sodelovanju, zblizevanju in nenehnem izpopolnjevanju tehničnih kadrov je tudi v našem podjetju vedno bolj izrazita.

Obsežne gradnje in vedno večje zahteve po intenzivnejšem sodelovanju pri izgradnji cenjenih in sodobnih stanovanj postavljajo predvsem pred naš tehnični kader velike in odgovorne naloge.

Brezhibna organizacija podjetja od najmanjše delovne skupine do centrale, stalen tehnični napredek, nagrajevanje po učinku ter s tem v zvezi dvig produktivnosti, dvig življenjskega standarda članov delovnega kolektiva in še mnogi drugi problemi zahtevajo od vsega tehničnega kadra podjetja nesebično sodelovanje in mnogo požrtvovalnega ter organiziranega dela.

Seminar, ki je bil prirejen za tehnični kader podjetja v Ankaranu od 15. do 17. maja, je vse te probleme temeljito obdelal. Iz izvajanj predavateljev in iz razprav po pomembnih referatih smo pridobili marsikaj, kar nam bo pri bodočem vsakdanjem delu koristilo, poleg tega pa smo se na seminarju medsebojno še bolj spoznali, kar je za podjetje tudi velikega pomena.

Vsega je bilo 82 udeležencev, ki so z zanimanjem poslušali 18 strokovnih referatov. Vsa predavanja so bila temeljito pripravljena in izčrpna.

Že v uvodni besedi je direktor ing. Hugo Keržan podčrtal potrebo in pomen seminarja ter opozoril na nekatere probleme perspektivnega razvoja podjetja.

O načelih organizacije in poslovanja podjetja je govoril tehnični direktor ing. Jože Uršič. Gradis kot drugo največje podjetje v Jugoslaviji mora biti vodilna operativna enota, ki ne bo preko svojih edinic vezana na določena področja v Sloveniji. Podjetje bo moralo svojo dejavnost razširiti tudi izven meja Slovenije pa tudi v tujini si bo treba poiskati delo. Takemu razvoju bo treba prilagoditi tudi organizacijo in poslovanje podjetja.

Za njim je govoril ing. Peteln o raznih organizacijskih vprašanjih na gradbenih vodstvih in gradbiščih. V njegovem referatu so predvsem precizirani odnosi med tehničnim kadrom posameznih edinic.

Popoldne je referat ing. Treppa prebral ing. Sever. V njem je posebno poudarjena potreba zanesljive laboratorijske službe in organizacija laboratorijev pri vseh gradbenih vodstvih.

O mehanizaciji in drugih osnovnih sredstvih je govoril upravnik Centralnih obratov tovariš Martinšek. Kako nujno je, da se naša izrabljena težka mehanizacija postopoma zamenja z novo, smo spoznali iz njegovega referata.

Nato je ing. Sircelj govoril o akordiranju del s stroji, za njim pa je ing. Sever podal referat o statistiki in evidenci.

Po razpravi o referatih je bil prvi dan seminarja končan, vendar se je razprava po večerji še nadaljevala ob dobri kapljici pozno v noč.

Naslednji dan smo poslušali najprej tovariša Debeveca, ki je govoril o gospodarsko-računski problematiki v podjetju. Neredno plačevanje situacij s strani investitorja, prevelike zaloge in premajhni krediti so problemi, ki so bili v tem referatu posebej naglašeni.

Za njim je pravni referent tov. Kunej govoril o nekaterih pravnih vprašanjih, ki vplivajo na gospodarjenje v podjetju. Seznanil nas je z vsemi pravnimi postopki, ki so v zvezi s prevzemanjem, izvajanjem in oddajo izvršenih del.

Referat o higiensko tehnični zaščiti je pripravil tovariš Skofic. O

nalogah in delu referata za lastne investicije je govoril tovariš Macoratti.

Popoldne je tov. Božič obdelal področje nabavne in skladiščne službe podjetja. Tovariš Polak je govoril o kalkulacijah in akordiranju, za njim pa ing. Bleiweiss o načelih in obračunu dela po učinku.

Z živahno razpravo po vseh referatih je bil drugi dan seminarja končan. Zadnji dan so predavatelji podali izčrpne referate o montažni gradnji stanovanj, ki se v našem podjetju uspešno uveljavlja. Ing. Skaberne je povedal o gradnji stanovanjskih blokov v Ljubljani v Gerbičevi ulici po sistemu »Zidop« in o konstruktivno tehnični izvedbi montažne gradnje po BPM sistemu. Gradnja stanovanjskih blokov v Gerbičevi ulici je v teku. Prvi bloki bodo v kratkem vseljivi. Izkušnje, ki smo jih dobili pri tem, so pokazale mnogo prednosti v primeri s klasično gradnjo.

Z montažo stanovanjskih blokov po BPM sistemu bomo tudi v kratkem začeli. Prvi trije bloki, gradnji po tem sistemu, bodo že letos stali v Šiški. Sedaj se intenzivno pripravljajo in prepričani smo, da bo gradnja uspela.

Posebno zanimanje je zbudilo predavanje ing. Vedeta o arhitektonskem projektiranju montažne gradnje na podlagi modelarne koordinacije, kar je nerazdružljivo povezano z gradnjo montažnih stanovanj.

Iz teh zanimivih predavanj smo dobili kompleksno sliko o prizadevanjih in doseženih uspehih montažne gradnje pri nas, ki bo zagotovilo že v bližnji bodočnosti ena izmed glavnih dejavnosti našega podjetja.

Na koncu je še enkrat govoril ing. Peteln o nekaterih organizacijskih vprašanjih pri gradnji objektov. Seminar sta zaključila tovariš direktor, ki se je zahvalil predavateljem in organizatorjem za njihov trud in prizadevanje, nam pa za disciplinirano poslušanje, ter tovariš Debevec, ki nam je pokazal nekaj »očarljivih« skioptičnih slik, ki so nas zares spravile v dobro voljo.

Iz Ankarana smo odšli zadovoljni in obogateni z novim znanjem. Seminar je v celoti uspel, rezultat pa se bodo prav gotovo odrazili pri našem vsakdanjem delu. Zelim, da bi takih koristnih sestankov tehničnega kadra bilo več kot doslej.

Lojze Capuder

PRAZNOVANJE V MARIBORU

Kolektiv gradbenega vodstva v Mariboru je letos še posebno svečano proslavil naš delavski praznik prvi maj. Sindikalna podružnica je sklenila, da se proslavi prvega maja in 40. obletnice KPJ združita. Za mariborska gradbišča je bila proslava 26. aprila, za zunanja pa dan kasneje.

Zbrali smo se v domu »Svobode« ob našem delavskem naselju na Pobrežju. Proslavo je odprl sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov, šefinženir Borut Majster pa je govoril o razvoju in revolucionarnem delu naše Komunistične partije.

Po govoru so dobili naslednji tovariši diplome kot priznanje za njihovo dosedanje delo: Jože Bukovec, Leopold Brunčič, Janko Čeh, Marjan Duh, Ignac Grabar, Jože Hriberšek, Ludvik Horvat, Ignac Hozjan, Stefan Jarc, Lado Janžekovič, Tomaž Kralj, Alojz Lisjak, Jože Logar, Simon Mesarič, Milan Maroh, Stanko Mendaš, Ivan Otič, Franc Pišek, Stanko Pajek, Jože Pukšič,

Stanko Pintarič, Simon Prah, Viktor Pernat, Oton Poškar, Ludvik Rizmal, Oto Sekol, Karel Siftar, Franc Stuhc, Alojz Sinko, Martin Salaman, Albert Steineker, Vinko Vajt, Franc Vajt, Jože Vogrinčič in Miroslav Zorž.

Za tem je nastopila dramska skupina iz Raven na Koroškem z različnimi šaljivimi nastopi in igrami, ki so vse navzoče precej razgibale.

Ker pa ni bilo mogoče pravočasno preskrbeti odlikovanj, s katerimi so bili odlikovani nekateri člani našega delovnega kolektiva, smo jih razdelili dva dni kasneje. Odlikovani so bili naslednji tovariši:

Orden dela III. stopnje: ing. Ivan Lah, tehnični pomočnik, Franc Valentinčič, električar.

Medalja dela: Srečko Ferlič, žerjavist, Ivan Hecl, delavec, Jože Jančec, zidar, Maks Kirbiš, zidar, Jože Krepek, tesar, Janez Matjašič, tesar, Berto Zupancič, tesar, Anton Vunčko, delavec.

Vsem odlikovancem in nagrajencem iskreno čestitamo.

Viktor Pernat

Skupina naših delavcev pri gradnji hladilnega stolpa šoštanjske termoelektrarne je tisti čas malicala. Dober tek, tovariši!

Brez sindikata ne gre

Ustanovili smo sindikalno podružnico na Trojanah

Nekateri na Trojanah so sicer težko razumeli potrebo po sindikalni organizaciji, vendar so kmalu ugotovili, da brez sindikata ne gre. Na koga naj se obrnejo ob raznih nepravilnostih in osebnih problemih, kajti upravna vodstva imajo navadno polne roke dela z organizacijo proizvodnje, dviga storilnosti dela, postavljanje norm itd. in za osebne in drobne probleme članov kolektiva navadno nimajo časa. Zato delavci upravičeno pričakujejo od sindikalne podružnice, da podpre njihove dostikrat utemeljene in pozitivne zahteve, istočasno pa, da napove neizprosno boj vsem škodljivim pojavom. Nekako v tem smislu so razpravljali na ustanovnem obnem zboru. Čeprav je določena ura za večerjo že davno potekla, je razprava trajala do trde teme.

Poleg vprašanj o prehrani, delovni

disciplini in o drugih problemih je bilo veliko govora o nagrajevanju in delu na akord. Res, da so v veliki meri organizirane akordne skupine, nastajajo pa gotove težave pri obračunavanju, ker je delo tesno povezano z mehanizacijo. Nekateri delavci, tako imenovani »kubiška« pa bi radi trojanski hrib kar ročno odkopali, kar pa seveda ne gre, kajti cilj kolektiva je, da se čimveč del opravi z mehanizacijo. Podjetje »Gradis« je prevzelo na Trojanah najtežji sektor, izkopati bo namreč treba več kot 60.000 kubičnih metrov materiala in ga prepeljati. Prav tako bodo napravili 40 m dolg most, 2 parabolična propusta v skupni dolžini 106 metrov, položili betonske cevi, uredili drenaže itd.

Trenutno je na gradbišču zaposlenih okrog 110 ljudi (po planu 140), vendar bodo skušali manjkajoče delavce nadomestiti z mehanizaci-

jo in še z boljšo organizacijo dela. Večina delavcev je iz bratske republike Bosne in se med nami kar dobro počutijo. Med njimi pa srečamo tudi stare Gradisove veterane, kot na primer Jerneja Brenka, Alberta Lenardiča, Janeza Ovijsa, ki sicer rad včasih malo pokritizira, vendar sodi med najbolj točne in vestne delavce. Toda kaj bi naštevati — takšnih »asov« je še več.

Ko so 1. aprila t. l. pričeli delati, so že ob začetku nalezli na velike težave od vremena, močvirnatih tal, izvirov, težav s prevozi, prostora za deponijo do pomanjkanja delavcev. Vendar so pod dobrim vodstvom šefa gradbišča tov. Tinta vse te težave premostili tako, da dela sedaj normalno potekajo.

Ob koncu so izvolili izvršni odbor sindikalne podružnice, ki ga vodi tov. Sahib Sahimović.

Lojze Cepuš

MISLIMO: LESNI OBRATI

»Odrejam, da uredite ekshaustorje v mizarjski delavnici...«

»Odrejam, da uredite sanitarne prostore, garderobe...«

Taki in podobni odloki inšpektorata za delo se vrste v naših lesnih obratih v Skofji Loki. In res, zadnji čas je, da uredimo delovne in higienske pogoje v teh obratih. Mizarjska delavnica je v baraki, prav tako tudi tesarske delavnice. Zlasti v mizarjski delavnici so delovni pogoji zares nevarni. Strop barake je nizek, od strojev pa se kadi, da dostikrat zaradi prahu ne vidiš sosedo.

Saj bi namestili ekshaustorje, toda nimamo denarja. Sicer pa je škoda vsakega dinarja, ki bi ga investirali v barako. Zgraditi moramo zidana poslopja, jih sodobno opremiti že zaradi sila hude nevarnosti pred požarom. Mimo tega nimamo garderob niti kopalnice, tudi stranišča ne ustrezajo in še premalo jih je. Tako so povedali v lesnih obratih.

Na enem izmed zadnjih zasedanj osrednjega delavskega sveta so sklenili, da bodo dali nekaj milijonov dinarjev za rekonstrukcijo lesnih obratov. V prvi fazi bodo zgradili sanitarije, kopalnice, garderobe, uredili prostor za sestanke in jedilnico, zgradili nameravajo pa novo mehanično delavnico, garažo in skladišče, sedanje prostore pa bodo prezidali in preuredili v ročno delavnico.

litonov dinarjev obratnih sredstev, ki so stalno zamrznjena v tej zalogi. Vrednost osnovnih sredstev, to je stavb in strojev, pa znaša 53 milijonov dinarjev. Z rekonstrukcijo se bo ta vrednost povečala.

Naši lesni obrati so servis za vsa mizarjska in tesarska dela v našem podjetju. V obratih izdelujejo opaže, barake, jih montirajo, izdelujejo lesene mostove itd. Prav tako pa opravljajo tudi mizarjska dela za Gradisove stavbe, n. pr. okna, vrata, zidne omare itd., pohištvo pa samo za naše lastne potrebe. Prav zdaj so izdelovali pohištvo za samski dom in za Gradisovo restavracijo »Mirija« v Ljubljani. Na žagi režejo hlodovino zase in za gradbišča. Za druga podjetja v glavnem ne delajo razen manjših uslug za škofjeloška podjetja, čemur pa se ne da izogniti že zaradi dobrih sosedskih odnosov.

Lani je znašala vrednost proizvodnje 252 milijonov dinarjev. Letošnji plan znaša 200 milijonov, predvidevajo pa, da bodo ustvarili prav toliko kot lani. Vrednost proizvodnje pa se zelo spreminja. Gre namreč za notranjo strukturo proizvodnje. Čisto nekaj drugega je, če izdelujejo nove barake, ali pa če stare montirajo. V vrednost proizvodnje se pri novi baraki šteje delo in material, kadar pa barako prestavijo, se zaračuna samo delo. Letos ni predvidena proizvodnja novih barak.

Tesarji v škofjeloških lesnih obratih so veseli ljudje. Fotograf pa jih je prehitel, preden so se mogli postaviti lepo v vrsto. Najvišji med njimi je upravnik Ignacij Sušteršič

Obratne bodo tako rekonstruirali, da proizvodnja ne bo prizadeta. Brž ko bodo zgrajeni novi prostori, bodo prestavili stroje, nato pa preurejali stare prostore.

Če smo čisto odkriti, bi prišla rekonstrukcija lesnih obratov bržčas že prej na vrsto — vsaj resneje bi se zavzeli za to — pa ni bilo gotovo, ali bodo ostali pri Gradisu. Lokalni činitelji so kazali namreč očitne želje, da bi naše lesne obrate priključili k »Jelovici« ter ustanovili večji lesni kombinat.

● Lesni servis za ves Gradis

Gradbenega podjetja, zlasti ne takega kakršnega je Gradis, si ni mogoče predstavljati brez lastnih lesnih obratov. Če lesni obrati ne bi delali nič drugega kot samo rezali les za gradbišča bi bil njihov obstoj upravičen. To je posebej pomembno še v današnjih razmerah na lesnem trgu, ki ga pravzaprav ni, saj je ves les kontingentan. Res to ni z uredbo predpisano, vendar imajo prednost v dobavi lesa lesnoindustrijska podjetja. Za naš torej ne ostane dosti. Tudi obrati v Skofji Loki so v takem položaju. Lesnoindustrijskim podjetjem dodeljujejo les iz krajev ob prometnih žilah, mi pa ga dobivamo od daleč in v težko dostopnih krajih. Kajpak je prevoz drag in zamuden, kar pa se seveda pozna tudi v ceni lesa. V lesnem obratu v Skofji Loki so poskrbeli, da jim lesa ne manjka, saj ga imajo na zalogi okrog 2.000 kubičnih metrov. To pa pomeni 60 mi-

● V glavnem vsa dela normirana

Vsa mizarjska dela so normirana. Spomladi so začeli normirati tudi montažo na stavbah, kar je boljše tudi za obrat, ker že v naprej vedo, koliko jih kakšna reč stane. V glavnem so normirana tudi vsa tesarska dela. Seveda pa ni moč normirati prestavljanja in popravila starih barak, tako vsaj trdijo v obratih, čeprav bi se dalo razpravljati o tem, ali se predstavljanje barak res ne da normirati. Sredi marca so uvedli norme tudi na žagi. Tam plačajo od kubičnega metra. V to skupino spadajo tudi transportni delavci in je norma skupinska. Skupinske norme so tudi v mizarjski delavnici. Normirana pa še ni skladiščna skupina. V mehanični delavnici so normirana vsa serijska dela. Štiri delavce imajo še na transportu lesa do obrata, ki tudi niso normirani.

● Rokov bi se držali, če...

»Mi bi se rokov že držali, če bi delali tisto, kar bi mi hoteli prevzeti. So pa stvari, ki jih moramo prevzeti po direktivi, potem so vsi roki postavljeni na glavo.«

Po gradbiščih se namreč dostikrat pritožujejo, da v naših lesnih obratih ne poznajo koledarja. Vežejo jih pogodbno, mizarjska dela pa jim zmešajo račune. Potem je seveda ogenj v strehi. Toda v lesnih obratih imajo tudi svoje težave. Lesa jim sicer ne manjka, sila težko pa je dobiti okovje in druge vrste materiala. Lani n. pr. mesec dni ni bilo moč dobiti kromanih kljuk. Razna nasadila in izdelki iz aluminija so stvari, ki jih lahko iščeš dostikrat z lučjo pri belem dnevu, pa jih ne dobiš. Obrati imajo sicer v poznanstva s tovarnami, velikokrat pa tudi to ne zaleže. Lani so morali na primer dva

Mizarje je bilo pa treba kar precej časa čakati, da so se vsi zbrali pred svojo delavnico. Ze na tej sliki je videti, kakšne delovne pogoje imajo. Vsaj mislimo si lahko, ko delajo v baraki

meseca čakati na vezane plošče za koprsko gradbišče in jim niso mogli poslati vrat. Danes vezanih plošč sploh ni moč dobiti in si pomagajo tako, da naroče krilna vrata, kar gotovo pri lesno industrijskem podjetju na Bledu.

● »Ponudbe pošljite v zapečateni kuverti...«

Izdelki naših lesnih obratov so za Gradis precej cenejši kot če bi jih kupovali drugod. Zato izkazuje žaga vsako leto izgubo. Ta izguba se pokrije iz dohodka lesnih obratov. Izguba pa nastane zato, ker plačujemo les po 24.700 dinarjev, na to vsoto je še 22 odstotkov prometnega davka, zraven so še dragi transporti in še to, da režemo les po naročilih. To pa pomeni, da gre les dvakrat skozi žago, ker ga obdelamo s štirih strani. Tako je nastalo lani na žagi 5 milijone dinarjev izgube. Po vsem povedanem, prodajajo lesni obrati našim gradbiščem les izpod lastne cene. Glavna prednost za Gradis pa je, da les sploh dobe, ker ga je drugod spričo take trgovine težko dobiti.

Kljub temu pa pri Gradisu nimajo prav nikakršnih privilegijev, čeprav so njegov sestavni del. Prav tako morajo dati ponudbe kot druga gospodarska podjetja, kadar oddajajo dela na naših gradbiščih. To se je razvilo celo tako daleč, da so z nekega našega gradbišča poslali našim obratom dopis, v katerem pravijo? »...Ponudbe pošljite v zapečateni kuverti na naslov: Gradis, gradbeno vodstvo Ljubljana, Bohoričeva ul. 28.«

Povsem razumljivo je, da mora vsak paziti na to, da bo gradil čem ceneje in da bo ustvaril čimveč dobička. Naše gradbišče ne

more pri oddaji del mižati na eno oko samo zato, ker so lesni obrati sestavni del Gradisa. Povsem razumljivo je, da bo oddalo delo najnižjemu ponudniku. Toda pri tem gre za nekaj drugega: ker smo eno podjetje in ker že vnaprej vemo, kakšno ceno lahko pouidimo, je res nesmiselno, da se igramo slepe miši. No, jasno je, da morajo biti konkurenčni, kar je tudi prav, saj so čisti račun glede rentabilnosti najboljšo poročilo dobrega gospodarjenja.

● Mizarstvo nima perspektive

Položaj v našem stavbnem mizarstvu se je že tako popravil, da imamo nekaj velikih in sposobnih industrijskih kombinatov, kjer serijsko izdelujejo vrata, okna itd. To pa pomeni, da so njihovi proizvodi neprimerno cenejši kot ročni izdelki. Zato se danes ne spleča več izdelovati vrat v majhnih obratih, kakršni je na primer naš lesni obrat v Skofji Loki. To pa spet pomeni, da bo proizvodnja mizarjske delavnice v vedno hujski krizi in zanjo ne bo dela. Vrata so že artikel, ki ga je lesna industrija povsem prevzela. Prvič je tam, kot smo že dejali, proizvodnja dosti cenejša, drugič pa majhni obrati ne dobe vezanih plošč, ker poberejo vso proizvodnjo veliki lesni kombinati. Leti imajo velike parne stiskalnice in naredo po 250 vrat na dan. V Skofji Loki so veseli, če jih napravijo 30. Take konkurence seveda ne bodo zdržali, zlasti še, ker proizvajajo vrata s kvalificirano in visoko kvalificirano delovno silo v lesnem kombinatu pa strežejo stroju polkvalificirani delavci, kar je seveda spet ceneje. Zato kupujejo v naših obratih že sedaj vrata od lesnoindustrijskega podjetja na Bledu, kjer jih dobe po 4000 dinarjev. »Lahko se do kraja pretegnemo, za tak denar vratnih kril ne spravimo skupaj«, pravijo v Skofji Loki.

V lesni industriji stroji silno naglo zastarevajo. Vsak dan se pojavljajo na trgu novi,

In tole so delavci z žage in lesnega skladišča

PRAVIMO: ŠKOFIJA LOKA

	Planirano ur	Efektivne ure	% izkor.	Zarač. ur	% amort.	Max. št. efek. ur	Stroji izven obrat.	Opomba
59 Buldozerji	1940	1476	76	1711	88	236 ¹	5	D4, Fiat, D7 2D8
3 Nakladači	420	469	112	518	123	273 ¹	1	Mur Hill Mbr.
3 Skreperji	320	279	87	446	140	139	1	Mehan. CO-Lj.
2 Vlačilci	160	2	1	2	1	—	2	Delav. CO-Lj.
4 Bagri	560	392	70	613	109	157	—	
10 Dumperji	1400	1582	99	1581	113	216 ²	2	Delav. CO-Lj.
3 Valjarji	360	319	89	414	115	—	—	
7 Kompresor.	660	580	88	911	138	—	2	1 del. CO-Lj. 1 del. CO-Mbr.
12 Žerjavi	2400	1582	66	2105	88	264 ³	2	1 del. CO-Lj. 1 del. CO-Mbr.
59 Skupaj	8320	6519	78	8328	100	—	15	Od 21. III. do 20. IV. I. tromesečje
	24960	16519	66	20519	82			

¹Trojane, ²Podvelka, ³Soštanj

Izkoriščanje težke mehanizacije od 21. marca do 20. maja

Iz zgornje razpredelnice je razvidno, da smo imeli od 21. marca do 20. aprila 1959. od 59 strojev težke mehanizacije 15 strojev ali 25 % izven obrata. V delavnici v Ljubljani imamo 5 buldozerjev, en mehanični skreper, dva vlačilca za skreperje, dva Dumperja, en kompresor, in en žerjav, v delavnicah v Mariboru en nakladač, en kompresor in en žerjav, ki so v popravilu oz. je samo en stroj, ki je izpraven in to je žerjav, kateri čaka na dispozicijo.

Najbolje so bili izkoriščeni: buldozer Vender, ki ga upravlja strojnik Janez Martinčič na gradbišču v Trojanah in je opravil 256 ur, nadalje nakladač Catenpillar v Podvelki, ki sta ga izmenoma upravljala strojnik Viktor Mihalič in Avgust Filipič. Ta je izvršil 275 ur. Dalje sta še dumper v Podvelki (strojnik Franc Strmole), ki je izvršil 216 ur in žerjav v Soštanju z žerjavistom Stefanom Farkašem 264 ur).

Spodnje številke v zadnji vrsti tabele pa prikazujejo stanje izkoriščanja težke mehanizacije za prvo tromesečje. Razvidno je, da so bili stroji izkoriščeni samo 66 % v vseh treh mesecih in da smo ustvarili samo 82 % amortizacije.

Iz dosedanjega dela v zvezi z najemninami težke mehanizacije smo ugotovili naslednje:

1. Strojni referenti, sektorski vodje in delovodje niso seznanjeni z najemnimi pogoji in pogodbami.
2. Vse premalo pazijo na organizacijo gradbišč v zvezi z težko mehanizacijo. Zato skušajo delovodje vsiljevati strojnikom pisanje režijskih ur, da bi s tem opravičili slabo organizacijo dela in s tem slabo izkoriščanje mehanizacije. To pa povzroča spore, prav tako pa tudi nepravilno registriranje uporabnih strojev.
3. Odgovorni za podpisovanje strojnih poročil ne podpisujejo dnevnih poročil, nego včasih za ves teden nazaj. Ne kontrolirajo, kaj podpišejo in kontrolirajo samo obratne ure, dočim za stroške, ki bremene CO (priprava dela) ne skrbe.
4. Strojniki ne izpolnjujejo vsak dan strojnih poročil in s tem zavirajo strojne referente, da bi jih pravočasno pošiljali v CO Ljubljana na obračun.
5. Ednice ne pošiljajo obremenitev za usluge, ki jih izvrše na strojih težke mehanizacije, za katere se bremeni oddelek mehanizacije. Zato ni mogoče mesečno zasledovati stroškov vzdrževanja.
6. Mnenja o uporabi strojev težke mehanizacije niso usklajena med delovodskimi, sektorskim in vodilnim kadrom gradbišč. Srdgovc umhhw bfsksp A. M.

(Nadaljevanje s 5. strani)

produktivnejši stroji, ki opravljajo več faz naenkrat. V Skofji Loki pa imajo obojestransko iztrošeno strojni park. Stroji so že izrabljeni, mimo tega so pa še zastareli. Le nekaj malega imajo modernejših strojev.

Visoka kvalifikacijska struktura delavcev

Menda ni pri nas nobenega obrata ali gospodarske enote, ki bi imela tako visoko kvalifikacijsko strukturo delovne sile kot jo imajo lesni obrati v Skofji Loki. Res nimajo nobenega inženirja ali tehnika, imajo pa štiri delovodje, sedem mojstrov ter 96 kvalificiranih delavcev. Nekvalificiranih delavcev imajo 19, tri vajence in 18 uslužbencev, med katerimi so vračunani tudi mojstri in delovodje. Skupno šteje kolektiv 136 ljudi.

Skofjeloški kolektiv odlikuje še neka posebnost. Ne tarejo jih tako huđe stanovanjske skrbi kot nas vse skupaj. Večina članov

Vinko Florijančič, tesar, pa je sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov, ki šteje v Skofji Loki deset članov

kolektiva živi v svojih hišah. Treba pa je reči, da so to kvalificirani mizarji, ki so si hiše sami gradili, dalje je treba vedeti, da je v lesnih obratih delovna sila ustaljena in so v njej zaposleni domačini. Vsega skupaj se vozi le 5 ali 6 ljudi, od teh 5 iz Ljubljane, med njimi je tudi upravnik tovariš Sušteršič. Dvanajst družin živi v našem stanovanjskem bloku, ki je bil zgrajen 1954. leta. Vendar je nekaj družin še vedno brez stanovanj. To so zlasti mladoporočenci, posebno pereč pa je problem za tri družine, ki žive v naši baraki v obratih. To zadevo bo treba urediti, kako pa še ni jasno. Občina ne kaže pripravljenosti, da bi dala stanovanja tudi za naše delavce v lesnih obratih. Tudi v Skofji Loki se sklicujejo na to, da plačujemo stanovanjski prispevek v republiški sklad in ne v občinskega ter zavračajo vse prošnje naših delavcev za stanovanja z blagohotnim nasvetom, naj se obrnejo na Gradis, ki naj zaprosi za kredit pri republiškem skladu.

Včasih so imeli v Skofji Loki menzo, ki pa so jo podrli. Zdaj prehrane nimajo urejene. Delavci si pomagajo, kakor vedo in znajo, najtežje je seveda za samce.

V sindikatu nič posebnega

Za sindikalno podružnico naših lesnih obratov ne bi mogli reči, da se s čim posebno odlikuje, niti da je med slabšimi v Gradisu. Boluje na istih stvareh, kot druge sindikalne podružnice našega podjetja. Članarino pobirajo pri plači in so imeli marca 128 članov. Nekaj jih je prišlo na novo in ti še premišljajo, če bi se vpisali v sindikat.

Komisij nimajo, marveč delegira podružnica svoje člane v komisije delavskega sveta po že grajanem načelu, da je dovolj, če delavski svet razpravlja o posameznih problemih in ni treba, da bi imel še sindikat kakšna posebna stališča. Predsednik sindikalne podružnice je prizadeveni Karl Likozar, ki pa sam ne zmore obilnega dela. Dela namreč po normi in se torej med delom s sindikalnimi vprašanji ne more posebej ukvarjati, zaradi podoželjskega značaja kolektiva pa jo po delu vsak hitro pobere domov k domačim opravkom. Po predsednikovem mnenju so glavne naloge sindikata v proizvodnji, v mobilizaciji ljudi za večjo proizvodnjo, skrbe še za občasne izlete in proslave. Imajo tudi strelsko družino, ki šteje 25 članov. Ta je dokaj agilna in prireja vrsto tekmovalj.

Sindikat bi imel dosti opravka, če bi se hotel posebej zavzeti na primer za higien-

Tarifni pravilnik je sprejet

(Nadaljevanje s 1. strani)

predvidenega povečanja čistega dohodka, opravljenega na uro zaposlenega, so se v okviru razponov zvišale tudi nekatere tarifne postavke, kar je bilo dokazano ob sledeči primerjavi: bruto produkt v l. 1958 se je v primeri z l. 1957 dvignil za 18%. Dvignila se je tudi vrednost izvršnega dela na enega zaposlenega za 9,5 %, vrednost ure pa za 14 %, medtem ko se je čist dohodek na opravljeno uro dvignil za 6 %. Po navedenih argumentih je DS predvideval povečanje vrednosti izvršnega dela v letošnjem letu za 10 %, kar pa bomo dosegli z boljšo organizacijo. Končno pa je tarifna postavka le merilo za ugotavljanje osebnega dohodka.

Kakšen naj bo delovni čas?

Mnogo burne razprave je povzročil tudi člen, ki govori o delitvi sredstev osebnih dohodkov nad tarifnimi postavkami. Nekateri so zagovarjali stališča, da se ta sredstva razdelijo linearno, drugi pa so bili za 50 proti 50. Končno je bil izglasovan predlog za linearno delitev. Proti so glasovali le člani DS z Jesenic in iz Zaloga.

Prav tako je predlog, da lahko osrednji DS vsem ali posameznim ednicam za določen čas v poletnih mesecih odreja redni delovni čas 10 ur dnevno, le s težavo zagledal beli dan. Čeprav bi pozimi delali po 6 ur, odnosno bi imeli za 8 ur dela pozimi že pravico do nadur, je bil predlog s 27:7 sprejet, vendar s pripombo, da odloča o tem DS ednice. S tem se je uresničila želja nekaterih ednic, ki žele delati po več ur kot n. pr. Trojane. Stalni delavci so ta predlog sprejeli sicer z rezervno, vendar je tudi za njih mnogo boljše, ker si bo s tem načinom dela lahko tako rekoč »rezerviral« uro za zimsko meseco.

Vsklajene koristi posameznika in skupnosti

Sprejet je bil tudi pravilnik o delu po učinku. V tem pravilniku so bili sprejeti vsi predlogi sindikalnega odbora razen člena, ki govori o oddaji dela na akord. DS se namreč ni strinjal s predlogom, da v primeru, če predstavnik akordne skupine, ki naj bi prevzela delo na akord, odkloni podpis, da se mu lahko akordni pogoji sporočijo v prisotnosti delovodje ali katere druge priče, ki naj bi to namesto njega potrdil. Ta predlog smatrajo, da ni demokratičen, zaradi česar tudi ni bil sprejet.

Splošno je bil pravilnik o delu po učinku in akordni cenik med člani kolektiva z zadovoljstvom sprejet. Tako namreč trdijo Mariborčani, ki pravijo, da so sedaj z malimi izjemami prvič postavili pravično tarifno normiranje. Tako so n. pr. v Mariboru v prvih mesecih normirali le okoli 18 % del, v pretoklem mesecu pa že 32 %. Preseganje norm je zelo različno ter dosegajo posamezne skupine tudi do 50 %, vendar je povprečno preseganje le 18 %. Akordni presežek nudi delavcu znaten priboljšek, delavci se z malenkostno izjemo dela po učinku ne branjajo. Vsi znaki kažejo, da bomo imeli prihodnje mesece v podjetju že preko 80 % del normiranih. Seveda bo k temu tudi pripomogel sprejeti pravilnik o nagrajevanju. S tem načinom plačevanja se bodo vskladili interesi skupnosti z interesi delavcev.

In spet: terenski dodatek

Predsednik komisije za sestavo osnutka tarifnega pravilnika tovariš Lojze Capuder je kar vročekrvno zagovarjal stališča komisije glede izplačevanja terenskega dodatka. Slo je namreč za to ali naj se držimo bazenskih dogovorov ali ne. Večina članov DS je bila mnenja, da ne in to zato, ker se je naše podjetje dosedaj vedno držalo dogovorov, dočim so druga podjetja to v veliki meri kršila. Po daljšem obravnavanju so pustili odprta vrata, s pripombo, da se bomo tudi mi pridružili dogovoru, če se najde organ, ki bo kontroliral dosledno izvajanje sprejetih sklepov.

Poleg tega so bili še sprejeti: pravilnik o potnih stroških, pravilnik

odnosno priloga o uporabi privatnih vozil, Pravilnik o določanju in izplačevanju premij itd.

Splošnega dodatka za stalnost ne bo

Sindikalna podružnica CO Ljubljana pa je predložila predlog o mesečnih dodatkih na stalnost s tem, da se odpovedo izplačevanju terenskega dodatka. Predlog sicer ni bil sprejet, temveč je DS določil posebno komisijo, ki naj prouči vse možnosti o izplačevanju tako imenovanega obratnega dodatka. Predlog sindikalnih podružnic Jesenic, Zaloga in sindikalnega odbora o uvedbi splošnega dodatka na stalnost je bil v celoti zavrnjen.

Na seji so predvsem zelo aktivno sodelovali v diskusiji tovariši Zajšek, Capuder, Košir, Habat, Pregelj in drugi, predvsem pa je dosledno vztrajal na svojih predlogih teh. dir. tov. ing. Uršič. Tarifni pravilnik je potrjen, sedaj ga bo treba le uresničiti. Razumljivo pa je, da bo novi način nagrajevanja terjal pri našem delu vrsto organizacijskih in tehnoloških sprememb, marsikje spremenil način poslovanja, vsakakor pa bo omogočil ekonomski napredek podjetja, na drugi strani pa se bo povečal zaslužek članov kolektiva. Naša naloga je, da vztrajamo na uzakonjenih določilih ter tako skupno služimo interesom naše družbene skupnosti. Ob zaključku je DS izvolil še nekaj komisij in tako zaključil dvodnevno zasedanje v počitniškem domu v Ankaranu, kjer je že vse pripravljeno za sprejem novih gostov.

Lojze Cepuš

Zgodilo se je na seji delavskega sveta v Ankaranu.

Sindikata je predlagal spremembo tarifnih postavk za uslužbence. Bilo je precej natezanja gor in dol, potlej pa so — po stari navadi — izvolili komisijo, ki naj vskladi tarifne postavke po priporočilih delavskega sveta.

Komisija se je zbrala. Za uvod pa je direktor povedal tale doživljaj iz svojega življenja:

»Ko sem bil še majhen, mi je mama nekoč povedala, da bo prišel brat domov, ki ga že dlje časa ni bilo doma. Veselil sem se prihoda in kot otrok seveda razmišljal, kako bi ga razveselil. Slo je pa pravzaprav za to, da bi se pobahal. Na mizo sem lepo naložil vse moje najljubše igrače in čakal. Brat pa je z enim zamahom pomedel vse moje veselje na tla...«

Tako je naredil danes tudi sindikat s temi tarifnimi postavkami...«

ASOCIACIJA

sko-tehnično zaščito. Obratne nesreče so vedno bolj pogoste. Samo v prvem četrtletju jih je bilo toliko kot lani v pol leta. Znano je že, da so stroji v lesni industriji že konstrukcijsko slabo zavarovani. Tako so tudi v lesnih obratih. Marsikje bi se dalo z majhnimi preureditvami stroje boljše zavarovati in so glede tega v Skofji Loki zares malo storili. Zato so povsem upravičene pogoste pritožbe inšpekcijske dela.

Ves kolektiv naših lesnih obratov pa ni stalno zaposlen v Skofji Loki. Dosti jih je po naših gradbiščih. Zlasti so to tesarske skupine in pa skupine mizarjev, ki opravljajo mizarjska dela na stavbah. Ves čas dela na terenu imajo z matičnim kolektivom zelo malo stikov, kolektivi, v katerih delajo, pa jih ne vključijo medse. Tako so odtrgani od življenja Gradisovih kolektivov in med delom na terenu prepuščeni sami sebi. O tem problemu smo že pisali in menimo, da bi jih morali na gradbiščih sprejeti kot povsem enakopravne člane kolektiva, jih vabiti na sestanke in razne prireditve.

Spregovorimo še o nekem vprašanju, o katerem v Skofji Loki sicer sila neradi govorimo, vendar je le stvar, o kateri bi bilo treba spregovoriti jasno besedo. Gre za pijačo. Kakor se čudno sliši, je vendar res, da pijejo tudi med delom, s seboj nosijo tudi žganje in širile so se govorice, da so si ga na obratih celo sami kuhali. Tako velik porast števila obratnih nezdob bo najbrž posledica tudi alkohola. V bistvu pa gre za delovno disciplino. V urejenem podjetju si namreč ni mogoče predstavljati tega, da bi moglo priti žganje skozi tovarniška vrata.

Napak pa bi bilo, če bi sedaj ves kolektiv obsodili za pojave alkoholizma. Opozoril pa smo nanje, ker je treba zlo zatirati v kali in bi taka pripomba veljala najbrž še za kateri naš kolektiv. Sindikatu torej dela ne manjka.

Delovna mladina

Mladinsko organizacijo vodi Pavle Jenko. Šele pred kratkim se je vrnil od vojakov in se v delo še ni vživel. Mladinska organizacija šteje 55 članov in je organizirana dobra polovica mladincev. Mladina goji razne vrste sporta, udeležujejo se predavanj, prireditve pa nameravajo tudi več izletov in poučnih ekskurzij v tovarne. V njih naj bi se seznanili z delom drugih mladinskih organizacij, klubov mladih proizvajalcev in drugih oblik udejstvovanja mladine.

Karlo Likozar vodi sindikalno podružnico naših lesnih obratov

To je nekaj problemov, s katerimi se ukvarjajo delavski organi upravljanja in družbene organizacije naših lesnih obratov. Že doslej so dosegli veliko uspehov, saj so bili začetniki lesne industrije ob skofjeloški železniški postaji. Ob rekonstrukciji jih čakajo še velike naloge, ki pa jih bo ta kolektiv uspešno opravil, kakor je že vse dosedanje.

V. J.

LIKOF V KOPRU

Tovariši iz Kopra so dosegli velik uspeh, ki je zelo dvignil ugled Gradisa v našem Primorju. Dvanajest-etažno stolpnico so spravili pod streho v rekordnem roku. Še 26. januarja letos so betonirali ploščo nad kletjo, že 24. aprila pa ploščo nad dvanajesto etažo. Stavba je železobetonski skelet, deloma kombiniran z opečnimi stenami visoke nosilnosti, ki naj prenašajo razne vodoravne obtežbe. Florišna površina 24,5 x 14,70 m. Stropi so montažni tipe DIN. V naprej so si določili za etažo 7 koledarskih dni ali 6 delovnih dni. Če je bilo slabo vreme ali so nastopili drugi zastoji, so pač potem bolj pritisnili. Najkrajši dosežen čas za gradnjo ene etaže je bil 4 in pol dneva.

Povprečno je bilo zaposlenih 15 tesarjev, 6 zidarjev in 12-14 drugih delavcev z žerjavom stolpnega žerjava in strojnikom na mešalcu. Kvalificirani delavci, predvsem tesarji, so delali povprečno 9 ur na dan, drugi pa 8 ur na dan. Obenem s skeletno gradnjo in nosilnimi zidovi so začeli takoj izidavati zunanje zidove. Tako je razen treh gornjih nadstropij že ves zunanji zid gotov.

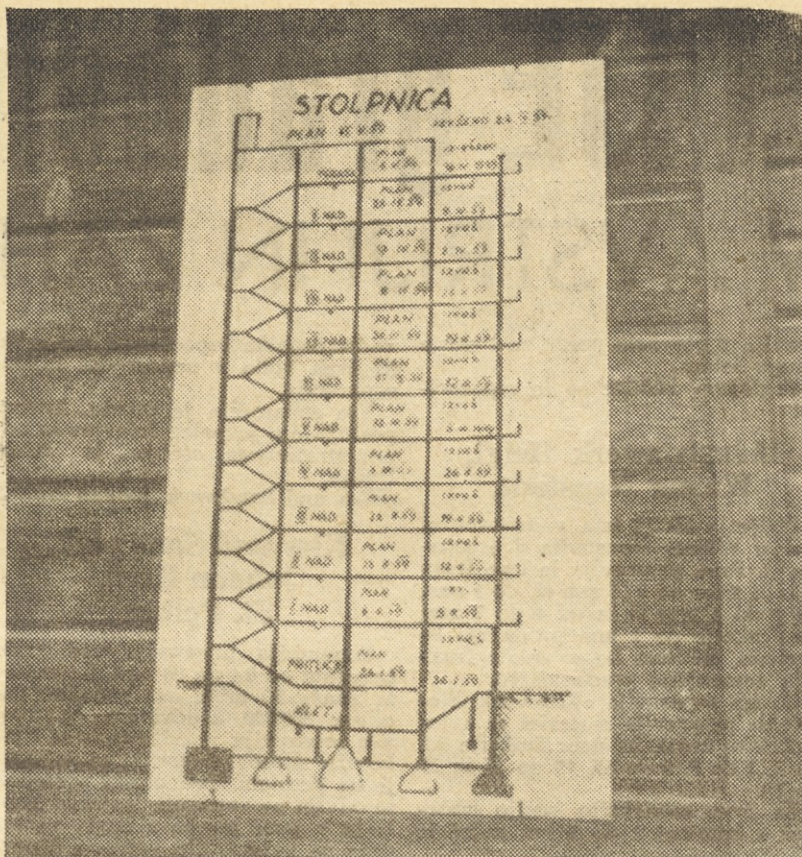
Vsa ekipa zasluži pohvalo, najbolj pa delovodja tov. Ludvik Gabričič in stavbovodja tehnik Lukač.

No, tudi investitor se je izkazal in ni skoparil za likof. Namesto običajne klobase in pol litra vina je bila na mizi obilna in okusna večerja, ki jo je priredilo gostinsko podjetje Triglav.

Priložena skica predstavlja shematično prerez objekta z vpisanimi datumi gradnje etaž po planu in izvršitvamj, prva slika pa kaže skupino naših delavcev vrh stolpnice.

Ing. Jože Uršič

KOLEKTIV NASEGA KOPRSKEGA GRADBISČA JE PRAZNOVAL PRETEKLI MESEČ POMEMBNO ZMAGO. V REKORDNEM ČASU JE DOGRADIL DVANAJSTETAŽNO STOLPNICO

Organi delavskega upravljanja v Mariboru imajo položaj gradbenega vodstva trdno v svojih rokah

Čut odgovornosti in zavesti, da opravljajo veliko nalogo v delavskem upravljanju, je prodiral že v meso in kri poslednjega člana delavskega sveta. To danes niso več fraze, temveč nam to potrjujejo konkretni uspehi gradbenega vodstva Maribor.

Ceprav je organizacija gradbišča postajala iz dneva v dan težavnejša, saj so v lanskem letu delali na več kot 40 različnih objektih, je delavski svet uspešno reševal vse nastale probleme. Skoraj vsa gradbena dela so bila prevzeta z licitacijami. To je zahtevalo od tehničnega kadra kot organov delavskega upravljanja stalno pozornost, da so vodili dela ekonomično in brez nepotrebnih stroškov.

Velika skrb organov delavskega upravljanja je bil tudi v lanskem letu zgrajen počitniški dom na Pohorju. Ceprav v domu na Pohorju še ni dovolj prijavitelcev, bo tudi ta dom odigral veliko vlogo.

Več kot 17 milijonov dinarjev in 10.000 prostovoljnih udarniških ur so za dom žrtvovali Mariborčani.

Poleg doma gradijo danes še samski dom v Studencih, ki bo do sedaj največji in najsodobnejše urejen dom v Mariboru. Dom je že pod streho in bo verjetno vseljiv že letos septembra. Zraven samskega doma pa so postavili še dve solidno grajeni baraki, kar bo vse skupaj tvorilo novo stanovanjsko naselje. Uredili so tudi novo gramoznico,

ki bo ob izidu našega vestnika verjetno že oddajala prve kubične gramozne za njihova gradbišča. Delavski svet kot upravni odbor sta si na vse načine trudila, da bi izboljšala in utrdila notranjo organizacijo gradbenega vodstva in obrzjala na dostojni višini kvaliteto gradbenih in obrtniških del.

Zaradi združitve gradbenih podjetij v Mariboru se bodo morali še bolj boriti za sloves najsolidnejšega gradbenega podjetja. Za letošnje leto so si postavili plan za 900 milijonov dinarjev ter imajo že do danes prevzetih del za 750 milijonov.

Delavski svet posebej skrbi za vzgojo delavcev, prehrano itd. Uvedba toplih obrokov hrane (malice) med delom je gotovo rodila pozitivne rezultate.

To je samo del problemov, s katerimi se ukvarja Mariborski delavski svet ter lahko ob njihovih doseženih uspehih trdimo, da imajo organi delavskega upravljanja položaj trdno v svojih rokah.

Lojze Cepuš

IZ OBRATA GRADBENIH POLIZDELKOV V LJUBLJANI

VISOK OBISK

Dne 27. aprila je obiskal obrat gradbenih polizdelkov podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Edvard Kardelj skupno s predsednikom ljudske skupščine LRS Mihom Marinkom, sekretarjem okrajnega komiteja ZKS tovarišem Janczom Vipotnikom, predsednikom OLO tovarišem dr. Marijanom Dermastjo in podpredsednikom OLO Ljubljana tovarišem Francem Drobežem.

Tovariš Kardelj se je s spremstvom zadržal v obratu skoraj dve uri in se zanimal skoraj za vse podrobnosti proizvodnje. Predvsem se je zanimal za napredek popolne montažne gradnje pri nas, nadalje za izdelavo zidnih elementov sistema »Zidop« in serijsko proizvodnjo prejnepetih elementov. Vsem gostom so podrobno prikazali model ekspanata montažne gradnje, način proizvodnje posameznih elementov, funkcija elementa v sistemu popolne montaže in predvsem ekonomičnost tega načina gradnje. Tovariš Edvard Kardelj se je strinjal tudi z mnenjem predstavnika Gradisa, da popolni montažni sistem ne bo prinesel bistvene pocenitve gradnje, verjetno pa bo skrajšal čas gradnje vsaj za 50 do 40 odstotkov, kar bo v skrajnem primeru že velikanski uspeh. Obrat gradbenih polizdelkov bo leta 1960 postavil na tržišče 500 kompletnih montažnih stanovanj, kar bo pomemben prispevek k hitrejšemu reševanju stanovanjske stiske.

Tovariš Kardelj je izrekel pred odhodom priznanje kolektivu Gradisa pri izgradnji in doseženih uspehih ter obenem obljubil, da bo prišel naslednje leto spet pogledat, kako nam je ta zamisel uspla.

V našem kolektivu ni nikogar, ki ne bi verjel, da bomo postavljeni plan tudi uresničili.

NOVI PREDSEDNIKI UPRAVNIH ODBOROV.

Ivan Habat, CDS, Ljubljana
 Jože Kapelj, Ljubljana
 Marijan Kopušar, Celje
 Rudi Pregelj, Jesenice
 Miro Žorž, Maribor
 Edo Pahor, Zalog
 Franc Pavlič, Ravne
 Lazar Jurinčič, Koper
 Franc Tehovnik, Skofja Loka
 Jože Repše, CO Ljubljana
 Ivan Nipič, CO Maribor

V obratu gradbenih polizdelkov predsednika upravnega odbora še niso izvolili.

Važnejši sklepi delavskega sveta

■ Za utemeljitev tarifnega pravilnika pred oblastmi se določijo tovariši Capuder, Zajšek in Bačar.

■ Pooblasti se komisijo, ki jo sestavljajo ing. Uršič, Habat in Zajšek, da zastopajo podjetje na bazenskih dogovorih, ki bodo razpravljali o terenskem dodatku. DS predlaga, da sklicijo to konferenco Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev.

■ Za člana tarifne komisije pri določevanju tarifnih postavk uslužbencev se določi tov. Zajšek Martin.

■ K členu 9. pravilnika o nagrajevanju se imenuje tov. Koširja, kot predsednika komisije za ocenjevanje. Komisija za ocenjevanje ima tudi nalogo, da vskladi tabelo o nagrajevanju s tarifnim pravilnikom.

■ Za izračun akordnega cenika veljajo do nadaljnjega naslednje tarifne postavke: VK 85, KV, 72, PK 52, NK 44. V kolikor visokokvalificirani delavec opravlja v akordni skupini dela kvalificiranega delavca, participira z najvišjo tarifno postavko kvalificiranega delavca, razliko do njegove tarifne postavke pa se plača v režiji.

■ DS pooblašča direktorja podjetja in glavnega

računovodjo, da po potrebi najameta kredit za obratna sredstva v višini do 500 milijonov dinarjev.

■ Direktor in Berto Praprotnik se določita kot delegata na plenumu republiške sekcije Zveznega združenja za operativno.

■ V zvezi s soglasjem ObLO Ljubljana-center se odobrava tehničnemu direktorju ing. Uršiču mesečno 400 km prevozov z osebnim avtomobilom za lastno uporabo.

■ Družinam ponesrečencev, ki so se ponesrečili na gradbišču Podvelka, se dodeli pomoč, in sicer: Družini Mesesnel 200.000 din bruto; Družini Bezljaj 200.000 din bruto; Družini Kerekovič 70.000 bruto.

■ Na prošnjo Republiškega sveta Zveze sindikatov, se odobri znesek brutto 100.000 din za postavitev spomenika, ki bo postavljen pred vajensko šolo gradbene stroke v Ljubljani.

■ Na predlog obratnega delavskega sveta gradbenega vodstva Ljubljana se pri delitvi stanovanj izvrši naslednja sprememba: stanovanje Nikola Novaka se dodeli Miju Lovrenčiču in stanovanje Franca Rigerja Rudolfu Brunnu.

■ Celjski delavski svet je na zadnji seji razpravljal o vajencih. Med drugim so sklenili, da bodo premestili vajence na tista delovišča, kjer imajo urejeno menzo in primerne stanovanjske prostore. Za dan vajencev so priredili ekskurzijo v Maribor ter si med drugim ogledali naš novi počitniški dom na Pohorju.

■ Na sektorju Soštanj — Novi jašek so izvolili posebno disciplinsko sodišče, ki bo vse prijave disciplinskih prekrškov reševalo na licu mesta. V disciplinsko komisijo so bili izvoljeni: Leo Dobnik, Bela Benko in Martin Forstnarič. Obenem so sklenili, da bodo pomagali pri postavitvi spomenika pokojnemu članu kolektiva tov. Karlu Lahu.

■ Skofja Loka. Pri nas v lesnem obratu je bilo veliko zanimanje za novi tarifni pravilnik ter so se vseh razprav član kolektiva polnoštevilno udeleževali. Sklicali smo masovni sestanek ter navzoče podrobno seznanili o posameznih členih. Seveda je bila največja razprava o delu na akord, razdelitvi dohodka, terenskem dodatku itd. Razprava na masovnem sestanku je trajala 3 ure. Skupno pa smo porabili za obravnavo tarifnega pravilnika 590 ur.

Lojze

■ Jesenice. Sindikalna družnica je na zadnji seji obravnavala vprašanje neopravičenih in bolniških izostankov. Pravijo, da je delovna disciplina eden izmed osnovnih pogojev za uspešno reševanje postavljenih nalog. Predlagajo, da bi ob koncu leta nagradili vse člane, ki med letom niso imeli nobenega neopravičenega izostanka. Izvolili so tudi dopisnike za »Gradisov vestnik«, ki naj sproti dopisujejo in seznanjajo kolektiv o delu in življenju na Jesenicah.

■ Jesenice. V Kranjski Gori je bilo tekmovanje med kegljaškimi ekipami »Gradis« Jesenice in KK Kranjska Gora. Naši so se sicer dobro držali vendar so tekmovanje izgubili z razliko 2 kegljev. Drugo srečanje med ekipama KK Bled in Kranjska Gora pa je bilo na kegljišču Gradisa na Jesenicah. Tokrat pa je »Gradis« v obeh tekmovanjih zmagal ter tako prejel pokal Jesenic v trajno last. — Cestitamo! — Sahovska sekcija (10 članov), ki je tekmovala za prvenstvo Jesenic, je zasedla peto mesto.

■ Podvelka. Novoizvoljeni delavski svet je na svoji prvi seji izvolil za predsednika tov. Ivana Mandeliča. Istočasno so izvolili nov upravni odbor ter več komisij. Ker so se v menzi in kantini pojavile razne napake, so izvolili nov kuhinjski odbor, ki ga sestavljajo: Anton Cirkvenič, Franjo Kovačič in Franc Kmetec.

■ CO — Ljubljana. Na zadnjem zasedanju delavskega sveta v CO Ljubljana so obširno razpravljali o delu HTZ komisije, ki jo uspešno vodijo tov. Simončič. Poleg predlogov, ki so bili poslani sindikalnemu odboru, so med drugim sklenili, da bodo pri nagrajevanju mojstrov upoštevali tudi njihovo prizadevanje za zmanjševanje nesreč pri delu. Sklenili so tudi, da bodo v vsako delavnico namestili omarice prve pomoči. Nadalje so predlagali, da bi bil pri sprejemu novega delavca na delovno mesto vedno navzoč tudi referent za HTZ, ki bi novodošlega delavca podrobno seznanil s predpisi o zaščiti pri delu. Na dvorišču obrata bodo postavili prometne znake.

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis — Ureja ja uredniški odbor — Odgovorni urednik Lojze Cepuš — Tiskovna tiskarna »Toneta Tomšič« v Ljubljani — Izhaja mesečno

SEPARACIJE gradbenega materiala

V AVSTRIJI IN ZAH. NEMČIJI

Jeseni preteklega leta me je Ameriška tehnična pomoč poslala na specializacijo v Avstrijo in v Zahodno Nemčijo. Za čase trimesečnega bivanja v tujini sem si ogledal vse važnejše separacije v Avstriji in Zahodni Nemčiji ter vse važnejše tovarne, ki izdelujejo gradbene stroje. Ker sem po poklicu strojniki, sem vse te naprave in produkcijo po tovarnah gledal z našega, strojniškega vidika ter jih tudi tako opisujem. Zato prosim gradbenike, naj mi oprostite, če bom v tem članku kaj pogršel z njihovega vidika. Omeniti moram, da sta bila z menoj na praksi tudi dva gradbena inženirja iz Srbije in Bosne ter da je bila ta skupina prav posrečeno izbrana. V proučevanju nemške gradbene industrije smo s svojim znanjem pomagali drug drugemu. Znova se je izkazala pravilnost trditve, da sta gradbenik in strojniki pri današnjem načinu graditve s stroji najožje povezana ter da je mogoče napredek gradbene industrije le v sodelovanju obeh.

pravlja v glavnem pesek za livarne sivega železa. Poglejmo, kakšne so te separacije!

Industriewerk Heigl, Wiener Neustadt,

Podjetje Heigl ima v neposredni bližini Wiener Neustadta dve separaciji. Prva pripravlja le fine frakcije in sicer od 0,15 mm Ø do 1 mm, od 1 do 4 mm Ø in od 4 do 7 mm Ø. Frakcije do 1 mm prodajajo livarnam, medtem ko so ostale frakcije namenjene gradbeništvu.

Druga separacija »Kieswerk, Steinfeld« pripravlja material za avtomobilsko cesto, in sicer frakcije 0,1 do 3, 3 do 8, 8 do 15, 15 do 35 in 35 do 70.

Za prvo separacijo vozijo material s kamioni 2 do 3 km daleč iz

vodna črpalka kapacitete 3 do 4 m³/h, ki črpa vodo v neposredni bližini separacije.

Vsa separacija je zaprta, lesena, poslužujejo jo poleg šoferjev in administrativnega osebja le štirje ljudje.

Kies und Sandwerk Johann Kern,

Kies und Sandwerk, Johann Kern, St. Pelton

Separacija pripravlja vse vrste agregata od 0,1 do 80 mm. Kapaciteta znaša 30 m³/h, vsa površina pa okrog 250.000 kvadratnih metrov. Vsa separacija je odkrita brez lijakov in silosov, deponije se nahajajo na prostem. Tehnološki postopek se odvija po vertikali. Material kopljejo v jami ter ga z bagri nakladajo na avtomobile, oziroma kiperja. Del materiala odvažajo brez vsakega pranja in sortiranja na gradbišča. Drugi, večji del materiala pa transportirajo s kiperji v lijak elevatorja, ki se nahaja pod ravnijs tal. Na njem je montiran nihajoč dodelilec. Ta oskrbuje elevator.

Elevator dviga material do zgornje drče, od tu se pomika sam na dvoetažno sito, ki je opremljeno s tuši za pranje. Večkratno pranje na teh sitih je mnogo izdatnejše od pranja v pralnih valjih. Poleg tega pa površina zrna ni umazana zaradi pranja v nečisti vodi. Vsa separacija ima samo dvoje dvoetažnih sit izmere 3 kvadratnih metrov s pleternimi mrežami. Gibanje sit je prostozna, katerih os se nahaja v težišču tresočega se okvirja.

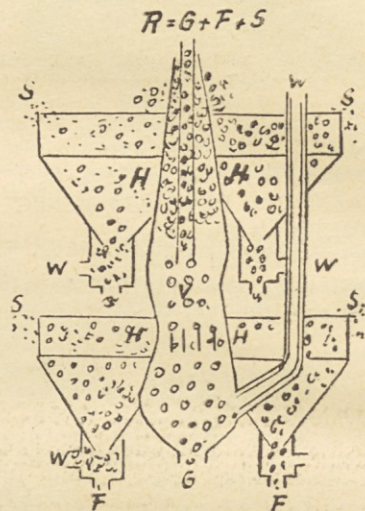
Od sit gredo grobe frakcije prek drč naravnost na proste deponije s pomočjo gumijastih transportnih trakov. Finejše frakcije od 0 do 15 grede obenem s pralno vodo po ceveh v stroj za podvodno pranje. Tu se agregat ponovno pere in razdvaja v tri frakcije, in sicer od 0 do 4, 4 do 8 in 8 do 15. Grobi frakciji sta izločeni in jih spravljajo na odprte deponije, medtem ko teče frakcija od 0 do 4 po ceveh skupaj z umazano vodo v Rheaks čistilec.

Rheaks — Kombischlammmer je posebna naprava, ki opravlja istočasno dve nalogi:

1. odstranjuje prah (delci pod 0,15 mm Ø)

2. separira material od 0,15 do 1 in od 1 do 4 mm Ø.

Maksimalna velikost zrna, ki gre v kombinirani čistilec, znaša 7 mm Ø. Glede na zahtevo gradbišča je mogoče ta agregat očistiti najmanjših delcev, velikosti med 0,05 mm Ø

in 0,15 mm Ø in ga separirati med 0,5 mm in 2 mm Ø. Regulacijo je mogoče opraviti hitro in enostavno z izmenjavo gumijastih šob na zgornjem delu naprave.

Agregat 0 do 7 ter umazana voda izpod sit tečeta v odprtino R ter pada prosto proti iztoku C. Protitek sveže vode dviga pod pritiskom 4,6 do 6,4 m finejše frakcije (0 do 2 mm Ø), katerih velikost ustreza šobi, ki prepušča svežo vodo, medtem ko padajo grobe frakcije proti iztoku G. Pesek in prah, oziroma fine frakcije dviga vodni tok v zgornjo horizontalna čistilca, nameščena koncentrično krog vertikalnega čistilca. Sedaj se prvič razdvaja prah od finega peska. Prah se pretaka z odplakljivo vodo vred v odtočne cevi. Sveža voda teče v čistilec pri W in opravlja isto funkcijo kot pri prej opisanem vertikalnem čistilecu. Drobnji delci se končno odstranjuje v spodnjih dveh horizontalnih čistilcih, prav tako koncentrično nameščenih okrog vertikalne-

ga čistilca. Tudi ta dva delujeta na istem principu kot zgornja. Fine frakcije, ki se izdvajajo pri odprtini F, tečejo v korito dehidratorja. Prav tako teče tudi material iz odprtine G v dehidratorsko korito.

Čiščenje in klasiranje v kombiniranih čistilcih je zelo natančno. Slaba stran te naprave je sorazmerno velika potrošnja vode in visoka nabavna cena. Potrošnja vode znaša pri srednji tipu 10 RVH za pesek, 0,7/0,07 in kapaciteti 10 ton/h 110 m³ vode/h in za pesek 1,5/0,11 pri kapaciteti 17 ton/h 210 m³ vode/h. Klasiranje materiala in preciznost čiščenja nista odvisna od obremenitve naprave. Pritisk vode v instalaciji ne vpliva na delovanje naprave, ker se voda prosto toči v zgornjo štirioglasto posodo. Nivo vode v tej posodi uravnava hitrost vodnega curka v šobah čistilcev. Obraba naprave je minimalna, ker ni nobenih gibajočih se delov. Dehidrator služi za delitev vode in agregata. Ker nam daje kombinirani čistilec dve vrsti materiala, ima tudi mehanski dehidrator dvoje usedalnikov. Manjši, krajši usedalnik služi za odvodnjavanje grobih frakcij in daljši usedalnik za finejše frakcije. Usedalnik je napravljen v obliki korita, v katerem se vrši spiralni transporter. Zaradi zelo majhne obodne hitrosti, povodne izvedbe spirale, ki je nameščena samo na obodu in ugodnega, blagega dotoka mešanice, je voda v usedalnikih popolnoma umirjena in odteka res čista voda. Korci na obodu dvigajo material iz usedalnikov ter ga odlagajo na transportne trakove.

Nakladanje materiala se vrši s pomočjo nakladača Caterpillar z zamenljivo enega kubičnega metra. Material še stehajo. V ta namen je postavljena ob vltodu na separacijo avtomatska močna tehtnica, ki žigosa iztehtane količine.

Separacija v St. Peltonu

STROKOVNI KOTICEK

betona zgolj od naslednjih čimitelev:

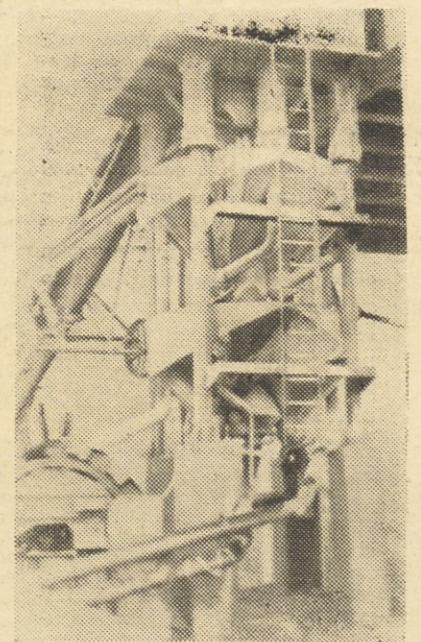
1. od kakovosti in količine cementa,
2. od vodo-cementnega faktorja,
3. od popolnosti zgostitve svežega betona,
4. od stanja in sestave zrn mešanice.

Naloga separacij je, da zadosti v čimvečji meri četrtemu pogoju. V tej smeri so se razvijale vse separacije v Avstriji in Nemčiji.

Avstrija gradi danes avtomobilske ceste in veliki hidrocentralni Reisek-Kreuzek ter Ybs-Persenbeug. Avtomobilsko cesto oskrbujejo naslednje separacije:

1. Industriewerke Heigl, Wiener Neustadt ter Kieswerk, Steinfeld: kapaciteta 40 m³/h, delo v 2 izmenah.
2. Kies und Sandwerk Johann Kern, Sankt Pelten: kapaciteta 30 m³/h, delo v 2 izmenah.
3. Kieswerk Pihling, GMBH pri Linzu: kapacitete 25 m³/h, delo v dveh izmenah.
4. Kieswerk Ing. Treyl pri Welsu: kapacitete 30 m³/h, delo v dveh izmenah.
5. Allgemeine Baugesellschaft A. Pörr A. G. Autobahnstelle, Freinngen pri Melku: kapacitete 30 m³/h, delo v 2 izmenah.

Vse te separacije pripravljajo prodec od 0,1 do 1; 1 do 4; 4 do 8; 8 do 15; 15 do 30; 30 do X.

Rheax čistilec

Gradnja hidrocentrale Reisek-Kreuzek oskrbuje separacija Alfred Kunz Föderdahl na Koroskem. Od leta 1948 je bilo izkopanega 500.000 m³ materiala naslednjih frakcij: 0 do 4; 4 do 12; 12 do 40; 40 do 80; 80 do 200 (v drobilec).

Hydrocentrala Ybs Persenbeug ima svojo separacijo na desni obali Donave. Kapaciteta separacije znaša 80 m³/h naslednjih frakcij: 0,1 do 1,5; 1,5 do 4; 4 do 7; 7 do 35; 35 do 65; 35 do 105.

Skoraj vse navedene separacije so grajene podobno ter imajo enak tehnološki postopek. Drugačna je le separacija peska dr. Heigl na reki Leith pri Wiener-Neustadtu s kapaciteto 30 m³/h. Ta separacija pri-

reke Leith. Kapaciteta separacije znaša 35 m³/h. V silos sipljejo material s kamionov, odtod pa ga mehanski dodelilec strklja na transportni trak. Ta dodelilec je tako napravljen, da je mogoče spreminjati učinek s spreminjanjem ekscentricitete.

Na tresilno sito pride material preko transportnega traku. Tu ga perejo s tuši in sortirajo v dve frakciji 0 do 7 in 7 do X. Sito se prosto giblje z majhnim naklonom 11 stopinj. Kljub temu, da je naklon zelo majhen, so ta sita zelo učinkovita in separiranje z njimi zelo precizno. Pesek od 0 do 7 mm teče po transportnem traku v stroj za podvodno pranje. Ta pere in sortira material v frakciji 0 do 4 in 4 do 7. Groba frakcija gre potem po transportnem traku na prosto deponijo, medtem ko gre frakcija 0 do 4 v Rheak čistilec.

Nadaljnje delo opravi dehidrator, kateri končno predaja material 0,15 do 1 in 1 do 4 prek transportnih trakov na prosto deponijo.

Čistilec in sita preskrbuje z vodo

Razmišljanja ob TARIFNEM PRAVILNIKU

Clani osrednje tarifne komisije so se prav gotovo pošteno oddahnili, ko je delavski svet sprejel tarifni pravilnik, ko so vnesli vanj vse obrisne popravke in dopolnila ter ga oddali občinskemu sindikalnemu svetu in ljudskemu odboru na soglasje. No, glavni posel jih pravzaprav še čaka. Zdaj bo treba določiti za vsakega člana naših delovnih kolektivov konkretno tarifno postavko po merilih, ki so v tarifnem pravilniku podrobno opisana. Le malo je namreč takih tarifnih postavk, ki ne bi bile v tarifnem pravilniku določene v razponu.

POLOZENI SO SELE PRVI TEMELJI

Letos je bila dana delovnim kolektivom pravzaprav prvič pravica, da brez nekih posebnih administrativnih omejitev odločajo o delitvi čistega dohodka podjetja. Ta pravica je namreč letos s predpisi do kraja uveljavljena. Vse doslej je bilo govora o »skladu za plačec, le-ta pa je bil več ali manj predpisan na osnovi kvalifikacijske strukture zaposlenih in omejen s številom zaposlenih na posameznih delovnih mestih, mimo tega pa je bil s progresivno lestvico obdavčitve vnešen element negotovosti, ki je destimulirala večja prizadevanja za dvig storilnosti. Seveda pa tudi letošnji sistem delitve dohodka ni popoln, saj se v njem n. pr. zadržuje prvina minimalnega osebnega dohodka. Ta predstavlja v bistvu še vedno neko administrativno določilo, ki pa služi tokrat le bolj kot osnova za izračun, ne pa kot omejitev za višino osebnega dohodka proizvajalcev.

V takih pogojih smo torej letos sestavljali tarifni pravilnik. Spričo take sproščenosti so delovni kolektivi na splošno zares s skrbnostjo dobrega gospodarja razdeljevali čisti dohodek podjetja ter v zavesti, da je njihova pravica gospodarjenja polneje uveljavljena, sami gradili sistem nagrajevanja. Že ob sestavljanju tarifnega pravilnika, ki pomeni v bistvu delitev osebnega dohodka znotraj kolektiva, so delovni kolektivi lahko predvidevali, kakšen del dohodka jim bo ostal po plačilu družbenih dajatev.

Temeljno načelo, ki so ga priporočali sindi-

kati, je bilo, naj bo osebni dohodek odvisen od prizadevanja vsakega člana delovnega kolektiva, tako delavcev kot uslužbencev. Kolektivi naj torej sami najdejo taka merila, da bo osebni dohodek odvisen od storilnosti in gospodarskega uspeha podjetja. Zato je bilo posebej naglašeno, naj normirajo in akordirajo čimveč del, naj najdejo merila za nagrajevanje po enoti proizvoda, ki so gospodarsko najbolj utemeljena in upravičena, razen tega pa se merila za to, da bo osebni dohodek uslužbencev čim bolj odvisen od dohodka podjetja.

Naslednje temeljno načelo, ki naj bi ga uveljavili v tarifnih pravilnikih, je bilo, naj tarifnih postavk linearno ne povišujemo. Vsak dober gospodar namreč prav dobro ve, da bi si s politiko poviševanja tarifnih postavk napravili medvedjo uslugo. Kar predstavljamo si, da bi si vsi povišali tarifne postavke in s tem zaslužke. Zaradi tega ne bi bilo na trgu niti kilograma več blaga, denarja pa bi bilo več. To bi nujno povzročilo skok cen, saj vsi prav dobro vemo, da so cene odvisne od količine blaga na tržišču. Odločilni sta dve količini: količina denarja in količina blaga. Če je na trgu več blaga, ga lahko več kupimo za isti denar in obratno dobimo za več denarja manj blaga — vedno samo toliko, kolikor ga je na trgu. Zato smo za načelo, naj tarifnih postavk linearno ne povišujemo. Brž ko bi drugače ravnali, bi se kaj kmalu izkazalo, da smo si sicer zaslužke povečali — toda za ta denar manj kupili.

Iz tega načela pa sledi še naslednje: naj ostane razmerje med osebnim dohodkom in skladi tako kot lansko leto. Naj bi se namreč ne zgodilo, da bi izplačani denar za osebne dohodke ne imel ustreznega pokritja v blagu.

Vse doslej povedano ima torej le en skupni imenovalec: osebni dohodki naj se povečujejo samo za toliko, za kolikor se povečuje količina blaga. Glede tega pa ni nobenih omejitev. Če bodo v nekem podjetju dvakrat več napravili ob istem številu zaposlenih, naj tudi dvakrat več zaslužijo.

Potemtakem naj bodo tarifni pravilniki tako sestavljeni, da bodo delavci in uslužbenci spodbujeni za nenehno poviševanje storilnosti, za varčevanje in zniževanje proizvodnih stroškov ter boljše gospodarjenje. Vrsta podjetij je pri nas, ki so v tarifnih pravilnikih uveljavili ta načela ter zgradili čisto samostojne sisteme stimulativnega nagrajevanja. Letošnji tarifni pravilniki pa so šele začetek graditve takih sistemov in bo treba še nenehno iskati boljših metod za nagrajevanje skladno s prilikami in vsakem podjetju posebej. To pa pomeni, da bo imelo vsako podjetje svoj sistem nagrajevanja, obenem pa tudi pomeni, da bodo delavci v podjetjih iste gospodarske panoge različno zaslužili, nekje bolj drugje manj, kakor bodo pač gospodarili, kakor bodo znali najti spodbudneje elemente za nagrajevanje. Tako izgubljajo tarifni prav-

vilniki značaj fiksnih določenih plač, izgubljajo torej mezdni značaj ter postajajo vse bolj pravilniki o delitvi osebnega dohodka med člane kolektiva.

S SKRBNOSTJO DOBREGA GOSPODARJA

Poskusimo zdaj s teh stališč oceniti tarifni pravilnik našega podjetja. To bo storil tudi sindikalni svet, to bo storil tudi občinski ljudski odbor in od tega bo odvisno, ali bo naš tarifni pravilnik potrjen ali ne bo.

Lani smo ustvarili 1.532.214.588 dinarjev čistega dohodka. Od tega smo razporedili za osebne dohodke 1.206.825.240 dinarjev na sklade pa 125.391.348 dinarjev. V tem znesku je skoraj 96 milijonov dinarjev nerazporejenih sredstev, na sklade pa je dejansko razporejeno le okrog 30 milijonov dinarjev. Če štejemo vse skupaj, je razmerje med osebnimi dohodki in skladi 90,6 : 9,4 = 100. Letos pa predvidevamo, da bomo ustvarili 1.378.218.000 dinarjev čistega dohodka in da bomo razporedili na osebne dohodke 1.242.002.000 dinarjev. Potemtakem je razmerje med osebnimi dohodki in skladi letos 90,1 : 9,9 = 100. Iz tega sklepamo, da se razmerje spremeni v korist skladov — torej smo ravnali s skrbnostjo dobrega gospodarja.

PREDVIDEVANJA SO REALNA

Glavno vprašanje pa je seveda, ali bomo letos ustvarili toliko dohodka, da bomo ustvarili predvidevanja glede čistega dohodka podjetja in s tem seveda glede osebnega dohodka.

Letos predvidevamo, da bomo ustvarili 132 dinarjev čistega dohodka na efektivno opravljeno uro, medtem ko smo ustvarili lani povprečno le 127 dinarjev. Letošnja sezona je ugodnejša kot lanska, o čemer pričajo naslednji podatki: predlanskim smo v prvem tromesečju napravili za 435 milijonov dinarjev, lani za 620 milijonov, letos pa že za 800 milijonov dinarjev. Proračunano na enega zaposlenega smo lani zgradili za 29 odstotkov več kot predlanskim, letos pa že za 46 odstotkov več. To potrjuje, da so predvidevanja glede višine dohodka za letošnje leto realna.

RAZMERJE MED KONSTANTNIM IN VARIABILNIM DELOM OSEBNEGA DOHODKA

Iz podatkov zaključnega računa za lansko leto žal ni moč sklepati, kolikšen del osebnega dohodka je bil lani izplačan za preseganje norm in akordov, ker je za znesek vključen v podatku o osebnih dohodkih po tarifnem pravilniku. Ta podatek namreč potrebujemo, da bi ugotovili, kolikšen del osebnega dohodka je bil izplačan po tarifnih postavkah (konstantni del) ter kolikšen del za nagrade in zaslužke nad

Kuharice »Ilirije« pred fotografskim aparatom

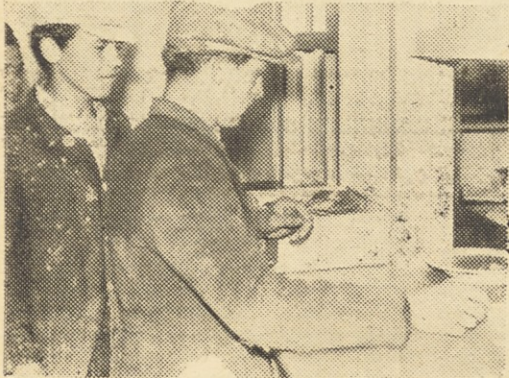
Ob nedeljah je na Brdu vedno dovolj pomagacev, ki bi se radi prikupili lepi kuharici

DOBER TEK!

Fotoreportaža o delu naše ljubljanske restavracije »Ilirija«

Vsak dan izdajo po 800 kilogramov kruha

V »napetem« pričakovanju na blokih v Šiški

Po malici tekne nekoma cigareta, drugemu še kozarec mleka (stolpnice v Savskem naselju)

Ali je dovolj slano?

Med malico v obratu gradbenih polizdelkov ni časa za razgovor. Sicer pa se s polnimi usti ne da govoriti

Ali bo še kaj »repete« (internat Litostroja)

Restavracija »Ilirija«, ki smo jo prevzeli potem, ko je bilo prejšnje gostinsko podjetje likvidirano, pomeni za ljubljanske Gradisovce veliko pridobitev. Prvič je sredi mesta v ulici Moše Pijade, drugič pa je sodobno opremljena tako, da je omogočena v njej zares kulturna postrežba.

Ta menza, če ji tako sploh lahko še rečemo, je med največjimi obrati družbene prehrane v Ljubljani sploh. Bežigrjski obrat družbene prehrane na primer dosega finančno le 60 odstotkov prometa naše »Ilirije«. Kolikšno delo opravi osebje »Ilirije«, naj osvetli le nekaj števil. Zajtrk kuhajo za 240 ljudi, vsak dan skuhamo le nekaj manj kot tisoč toplih obrokov za malice (tudi za kolektiv tovarne »Rog«), kosil skuhamo okrog 700 in 320 do 340 večerij. Skuhajo torej dobrih dva tisoč obrokov hrane, s čimer se ne more ponašati prav noben obrat družbene prehrane v Ljubljani. Pri tem pa nismo zajtrkov niti šteli. Teh namreč v drugih javnih obratih družbene prehrane v Ljubljani sploh ne kuhajo.

Vso to količino hrane pa morajo večidel razvoziti po ljubljanskih obratih, gradbiščih in naseljih. Obrat družbene prehrane ima poltovorni avto, ki ga uporabljajo samo za prevoz kulturne hrane. Ta prevozi petek in svetek po 140 kilometrov na dan na 16 krajev tudi po štirikrat na isti kraj.

Vsak začetek je težak, tak je bil tudi v naši restavraciji. Sprva je avtomobil pogosto zamujal, kar se je seveda poznalo v proizvodnji. Na gradbiščih ne morejo imeti odmora po Pavlihovem načelu: »Pride, kadar pride«, ampak imajo malico ob desetih dopoldne, obrati pa ob devetih. Do tistega časa mora biti hrana že na gradbišču, oziroma v obratu. Zato jo prično razvažati že ob osmih zjutraj. Nekoč se je nek kamion zagozdil v vežo naše restavracije in naš avtomobil ni mogel na gradbišča. Takrat je bilo tri četrt ure zamude. Danes je delo v restavraciji že utečeno in zamud v glavnem ni več. Upravnik tovariš Ilovar pa ve povedati še za vrsto drugih težav. Posoda, v kateri razvažajo hrano, naj bi držala toploto. Tovarna, ki jih proizvaja, pa glede tega ni uspela v polni meri. Poleti to še ni tako hudo, pozimi bo pa že problem. Vendar so avtomobil tako uredili, da vzdržuje enakomerno temperaturo. Dalje so težave s tem, ker restavracija še ni povsem opremljena. Kotlov na primer še nimajo vseh, manjka še druga oprema. Najbolj pereča pa je preskrba z živili. Predstavljate si lahko, koliko hrane morajo vsak dan kupiti in to do zadnjega petersiljčka. Zadržuje čase imajo največ težav z nakupom mesa, ker ga v Ljubljani ni dobiti dovolj. Potlej je seveda »hajka«.

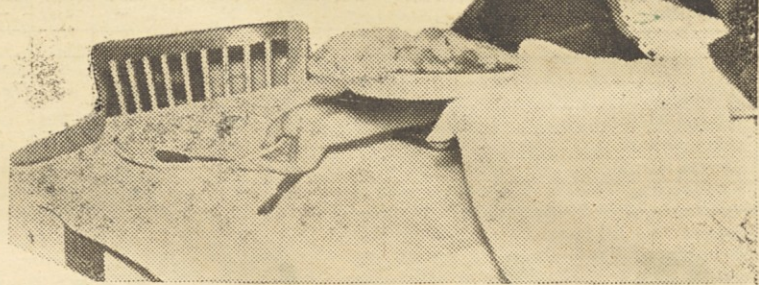
Naša restavracija pa ima težave še posebne vrste. Delavci ne delajo vsak dan na istem kraju in je treba voditi točno evidenco o tem, na katero gradbišče je kdo odšel, da pošljejo tja dovolj hrane. Kljub vestnosti se potem vendarle primeri, da dobe na katero gradbišče premalo obrokov in takrat je seveda ogenj v strehi. Kadar jih je preveč, se kajpak nihče ne razburja. Vendar v kuhinji poskrbe, da je hrane raje preveč kot premalo, da lahko dobe delavci še »dodatek«.

Vsega osebja je 24 ljudi. Menza vodi tudi vse jedilnice na gradbiščih in v obratih. Tudi ženske, ki so zaposlene v teh jedilnicah, spadajo pod restavracijo, prav tako tudi ves pribor in oprema. Dela je torej sila veliko in se človek res lahko čudi, da vse normalno teče.

In koliko stane hrana v naši restavraciji? Zajtrk plača delavec po deset dinarjev, prav toliko stane tudi restavracijo. Malico dobiš za 50 dinarjev, dejansko stane pa 50 dinarjev. Kosilo prodajajo po 75 dinarjev, v restnici pa stane 100 dinarjev in večerjo dobiš za 35 dinarjev, medtem ko mora restavracija zanj plačati 60 dinarjev. Razliko krije podjetje. Potemtakem plača podjetje za vsakega, ki dobiva vse obroke, po 70 dinarjev na dan. To ni majhna številka in nanjo naj bi pomislili tisti, ki govore, »kako majhne so plače«. Dejansko je torej tako, da ima tisti, ki se hrani v menzi, precej višjo plačo kot pa tisti, ki se hrani doma.

Kakšnih posebnih pritožb čez kakovost hrane ni slišati. Več je celo hvale. Na Centralnem higienskem zavodu, s katerim se uprava restavracije redno posvetuje, saj ji tam izračunavajo kalorično vrednost hrane pravijo, da je hrana visoko kalorična in da presega število predpisanih kalorij.

V »Iliriji« kuhajo hrano tudi »Vinko, danes pa nisi lačen. Tale, ki deli hrano na gradbišču v Gerbičevi ulici, je precej nezaupljiva.

JUTRANJA ZABAVA V ANKARANU

Delavski svet je zasedal v Ankaranu do ponoči, komisija, ki je vsklajevala tarifne postavke je vlekla še dlje, najprej pri papirjih potlej pri kozarcih — vse do jutra, Za zaključek so šli na česnjo...

— Najbrž bodo tudi nas tako obirali kot mi tole česnjo!

CASI SE SPREMINJAJO

Naši vodilni možje so se že tako postarali, da so pripeljali na poslovilni večer od ing. Berčeta — svoje žene. Ampak »celo« so sami plačali.

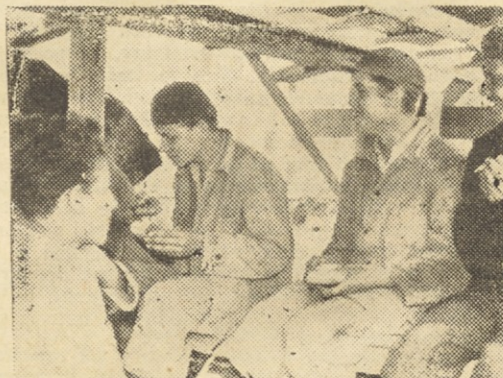

Piše:
Vlado Jarc

Foto:
Andrej Agnič

Na blokih v Šiški si ob nedeljah takole krajšajo čakanje na kosilo

Povsod je še nekaj takih, ki mislijo, da bodo prihranili, če ne bodo vzeli tople malice in raje otepajo suh kruh

